

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

**Кваліфікаційна робота магістра з методики навчання англійської мови на
тему: «Професійна підготовка вчителя-філолога в університетах США:
морально-ціннісний аспект»**

Студентки групи МСОкт 01-22
Факультету германської філології
освітньо-професійної програми
Викладання європейських мов на основі
комбінованих технологій (англійська
мова і друга західноєвропейська мова) за
спеціальністю 014 Середня освіта
Малахової Ганни Віталіївни
Науковий керівник:
доктор педагогічних наук, професор
Матвієнко Ольга Василівна

Допущена до захисту

«___»_____202_ року

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Завідувач кафедри педагогіки та Оцінка
ЄКТС _____ методики викладання іноземних мов

_____ проф. Черниш В.В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	7
1.1. Педагогічні основи підготовки вчителя-філолога в американських університетах.....	7
1.2. Особливості навчання майбутніх учителів-філологів: досвід українських університетів.....	12
1.3 Порівняльний аналіз педагогічних підходів до навчання вчителів-філологів в американських і українських університетах.....	16
Висновки до 1 розділу.....	25
РОЗДІЛ 2: УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА — ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЦІННІСНИХ ЗАСАД МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	26
2.1. Характеристика впливу університетської освіти на формування моральних цінностей майбутніх учителів-філологів (досвід США та України).....	26
2.2. Педагогічні технології формування морально-ціннісних якостей (основ) майбутніх учителів-філологів в університетах США.....	43
2.3. Шляхи використання прогресивного досвіду США у вітчизняній практиці.....	59
Висновки до розділу 2.....	67
Загальні висновки.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72

ВСТУП

Актуальність роботи. Сучасна освіта є однією з ключових складових сталого розвитку суспільства. Професійна підготовка вчителів-філологів, що відіграють важливу роль у формуванні моральних цінностей та пізнавальної активності молодого покоління, має велике значення для якісної освіти. Однак сучасний світ зазнає трансформаційних змін, що вимагають перегляду підходів до професійної підготовки вчителів-філологів. Реформи в освіті, зміни в суспільних цінностях та розвиток технологій потребують глибокого аналізу та адаптації найкращих практик з урахуванням світового досвіду.

Магістерська робота, присвячена аналізу професійної підготовки вчителя-філолога у Сполучених Штатах Америки, набуває особливої актуальності в сучасних умовах. З одного боку, Україна прагне до глибокої модернізації освітньої системи, зокрема, вдосконалення підготовки вчителів, які готові формувати компетентні та морально відповідальні особистості. З іншого боку, досвід американських університетів, які вже здійснили інноваційні зміни у підготовці вчителів, може стати джерелом важливих підказок та рекомендацій для української системи освіти.

Аналіз та порівняння освітніх підходів у двох країнах дозволить виявити найкращі практики, які можуть сприяти підвищенню якості підготовки вчителів-філологів в Україні. Дослідження впливу університетської освіти на формування морально-ціннісної сфери майбутніх педагогів відкриє можливості для вдосконалення навчальних програм та практичних аспектів підготовки. Такий підхід відповідає сучасним викликам та сприяє підготовці вчителів, які зможуть якісно впливати на розвиток суспільства та майбутніх поколінь.

Сучасна освіта відіграє невід'ємну роль у формуванні майбутнього суспільства, і професійна підготовка вчителя-філолога є ключовим елементом цього процесу. Вона визначає якість навчання та розвитку молодого покоління, забезпечуючи їм не лише фахові знання, але й важливі навички, цінності та моральний компас. Дослідження в цій області має вирішальне значення для покращення якості освіти та вдосконалення підготовки вчителів-філологів.

Магістерська робота присвячена аналізу та вивченню професійної підготовки вчителя-філолога у Сполучених Штатах Америки. Обрана тема є актуальною та значущою, оскільки реалізація освітніх програм має глибокий вплив на майбутнє покоління вчителів та їхніх учнів. Порівняльний підхід дозволив виявити сильні та слабкі сторони системи підготовки, а також посприяти окресленню позитивних елементів для України.

Об'єктом дослідження є процес підготовки вчителів-філологів у Сполучених Штатах Америки.

Предметом дослідження є морально-ціннісні аспекти майбутніх учителів-філологів в американських університетах.

Мета дослідження полягає у проведенні комплексного аналізу процесу підготовки вчителів-філологів в США, виявленні освітніх підходів для формування морально-ціннісних засад та обґрунтуванні шляхів використання позитивного досвіду у системі професійної підготовки вчителів-філологів в Україні.

Відповідно до мети було поставлено наступні **завдання**:

1. Проаналізувати наукові дослідження професійної підготовки вчителів-філологів у США та Україні.
2. Виявити особливості формування морально-ціннісних засад вчителів-філологів у практиці американських університетів.

3. Проаналізувати сучасний стан підготовки вчителів-філологів в Україні і здійснити їх порівняльний аналіз.

4. Виявити шляхи використання позитивного досвіду підготовки майбутнього вчителя-філолога США в практиці українських університетів.

Методи дослідження. Для розв'язання завдань використовувалися загальні методи дослідження: аналіз для вивчення та роз'яснення термінів, аналіз і синтез наукових робіт вітчизняних та американських дослідників, а також зіставлення та узагальнення досліджуваного матеріалу; порівняльний аналіз для виявлення спільних та відмінних характеристик у підготовці вчителя-філолога в Україні та Сполучених Штатах Америки, прогностичний метод для визначення перспектив та виявлення і обґрунтування шляхів щодо удосконалення університетської філологічної освіти в Україні.

Наукова новизна: у цьому дослідженні було проведено комплексний аналіз процесу підготовки вчителя-філолога в США; обґрунтовано реалізацію досвіду підготовки вчителя-філолога в США та Україні; узагальнено особливості освітніх педагогічних підходів до формування морально-ціннісних засад майбутнього вчителя-філолога; розкрито особливості впровадження освітніх підходів і технологій у навчально-виховний процес; виявлено шляхи покращення підготовки вчителя-філолога в Україні.

Практична значущість роботи полягає у окресленні рекомендацій для подальшого розвитку освітнього процесу в Україні з урахуванням досвіду США; у можливості використання наукових положень, висновків та бази джерел для подальших досліджень і розробки навчальних курсів.

Апробація результатів дослідження та основних положень роботи відбулася на Міжнародній науково-практичній конференції “Ad orbem per linguas. До світу через мови” у травні 2023 року у Київському національному лінгвістичному університеті (матеріали додаються).

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних наукових джерел. Основна частина роботи викладена на 70 сторінок. Список джерел містить 81 найменувань, з них 13 українською та 79 англійською мовами. Робота містить 9 таблиць.

РОЗДІЛ 1: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

1.1. Педагогічні основи підготовки вчителя-філолога в американських університетах

В американських університетах, педагогічна програма для вчителів-філологів ставить перед собою мету глибоко і всебічно підготувати студентів до викладацької діяльності. Програма охоплює теоретичні аспекти, такі як основи педагогічних теорій та методик, а також акцентує увагу на практичних навичках через педагогічну практику. Студенти вивчають інноваційні методи викладання мови та літератури, використовуючи інтерактивні методи та онлайн-ресурси. Крім того, програма включає диференційований підхід, щоб забезпечити ефективне навчання для кожного студента. Педагогічна практика відіграє важливу роль у процесі навчання, дозволяючи студентам отримати практичний досвід викладацької діяльності. Це включає в себе спостереження, аналіз уроків, планування та проведення власних уроків, а також отримання конструктивного фідбеку від наставників. [54]

Зазначена програма також підкреслює важливість розуміння етичних та соціальних аспектів педагогічної роботи, розвиваючи навички взаємодії з учнями, батьками та колегами. Такий підхід до педагогічної підготовки вчителя-філолога в американських університетах ставить під акцент практичні навички, інноваційні методи та особистісний розвиток студентів, готуючи їх до відповідальної та ефективної роботи в сучасній освітній сфері. [41]

Методика навчання в США базується на різноманітних підходах, прийомах та стратегіях, спрямованих на активізацію та взаємодію студентів. Основні принципи цієї методики включають в себе активне залучення студентів через

використання інтерактивних методів , індивідуалізації навчання, використанні сучасних технологій та підходів, підтримки науково-дослідної діяльності. Орієнтація на розвиток навичок та міждисциплінарність є ключовими аспектами цього підходу, сприяючи не лише засвоєнню знань, але і розвитку практичних навичок для подальшого використання у професійній сфері. [35]

Columbia University, University of California (Berkeley), Harvard University та Stanford University зараз є лідируючими університетами серед надання освіти майбутнім викладач-філологам. За їхніми програми студенти вивчають багато цікавих дисциплін та Columbia University має у своїй програмі навчання декілька етапів. Серед них основним курсом є методика викладання англійської мови. Студенти вивчають сучасні тенденції і методи у викладанні, аналізують літературні твори та розробки методик їх викладання, вивчають глибокі аспекти у мовознавстві для покращення викладання. Далі студенти мають етап стажування, студенти мають можливість отримати практичний досвід викладання під наглядом досвідчених учителів [51]. Протягом всього навчання студенти проводять дослідження в області викладання англійської, методів дослідження в освіті. Від майбутніх учителів вимагається не лише вивчення мови на вищому рівні, але вони також мають бути досвідченими у використанні онлайн-технологій, адже ми живемо у світі, де багато студентів надають перевагу онлайн-навчанню. Після закінчення навчання викладачі-філологи знають як навчати своїх студентів онлайн та як використовувати онлайн-ресурси. Програма навчання майбутніх учителів приділяє велику частину часу підготовці здобуття сертифікатів викладача англійської мови відповідно до вимог штатного освітнього центру, адже скласти всі іспити і показати свої знання є основним важливим завданням. [56].

Цікаву програму навчання викладачів-філологів має Harvard University, “Teacher Educational Program”. Ця програма була створена для того, щоб допомогти студентам отримати знання і практику які допоможуть бути не тільки

викладачем, але і лідером, адже це є важливим аспектом у роботі. До переваг програми Harvard University, можна віднести те, що якщо студенти виявлять бажання і надалі продовжувати навчання вони зможуть зробити це за допомогою навчання на Educational and Teaching courses. Серед них є такі курси як Leaders of Learning, Instructional Coaching Through Change: Supporting Teachers in Action, Articulating the Intangibles of Teaching: Aligning Your Purpose and Practice for Instructional Leadership. Середня ціна курсу 399 фунтів, всі курси можливо пройти онлайн, що значно допомагає викладачам-філологам не відволікатися від роботи. [<https://pll.harvard.edu/subject/education-teaching?page=1>]

Педагогічна практика в американських університетах включає в себе кілька важливих аспектів, вони сприяють розвитку студентів-філологів як майбутніх учителів та готують їх до викликів реального освітнього середовища:

- 1. Заклади освіти для педагогічної практики:** студенти мають можливість працювати в різних освітніх установах, таких як школи, коледжі, чи університети, щоб отримати різний досвід та взаємодіяти з учнями різних рівнів знань і вікових груп.
- 2. Наставник:** кожен студент має свого наставника, досвідченого вчителя, який надає підтримку, конструктивний зворотній зв'язок та допомогу в адаптації до педагогічного процесу. Аналіз та рефлексія також включені у програму для розвитку вмінь розуміти важливість аналізу та рефлексії педагогічної практики.
- 3. Диференційований підхід:** педагогічна практика вчить студентів використовувати диференційований підхід, адаптувати програму до різних стилів навчання, інтересів та потреб учнів, створюючи інклюзивне навчання.
- 4. Вирішення педагогічних ситуацій:** студенти навчаються ефективно вирішувати педагогічні ситуації, зокрема через комунікацію та сприяння позитивним взаємовідносинам між учнями. [58]

Ментор, що працює зі студентами, відіграє значущу роль у професійній підготовці вчителів-філологів, допомагаючи їм визначати свої сильні сторони, будувати плани розвитку та надавати підтримку у важливих аспектах педагогічної діяльності. [66]

Професійна підготовка вчителів-філологів в американських університетах включає розвиток мультимедійних навичок, які є ключовими для сучасного освітнього процесу. Мультимедійні інструменти та технології використовуються для покращення якості навчання та залучення учнів до активної пізнавальної діяльності.

Студенти вивчають різноманітні мультимедійні інструменти та набувають навичок створення цифрових навчальних матеріалів. Робота з презентаційними програмами, відео-редакторами та іншими інструментами сприяє їхній креативності та варіативності у формах подання навчальної інформації. Використання мультимедійних засобів у навчальному процесі, зокрема на уроках мови та літератури, підвищує ефективність та зацікавленість учнів. Студенти також навчаються створювати електронні ресурси, використовувати мультимедійні платформи, та адаптувати матеріали до різних стилів навчання. Розвиток мультимедійних навичок допомагає створювати інтерактивні завдання та використовувати віртуальну та доповнену реальність для навчання. Додатково, студенти вивчають методи оцінки впливу мультимедійних матеріалів на навчання та розвиток учнів, що дозволяє покращувати їхню педагогічну практику. [62]

Професійний розвиток вчителів-філологів включає постійне оновлення мультимедійних навичок. Вони можуть брати участь у семінарах, майстер-класах, конференціях та вебінарах для постійного вдосконалення та обміну досвідом. Досвідчені колеги надають підтримку новим вчителям, сприяючи їхньому професійному зростанню та вирішенню викликів педагогічної практики. Такий підхід до розвитку мультимедійних навичок учителів-філологів в американських

університетах дозволяє їм успішно адаптуватися до вимог сучасної освіти та забезпечувати високий стандарт навчання в класі.

Педагогічна підготовка вчителя-філолога в американських університетах має комплексний підхід, який спрямований на практичні навички майбутніх педагогів та теоретичну основу. [68]

1.2. Особливості навчання майбутніх учителів-філологів: досвід українських університетів

Навчання у вищих навчальних закладах включає в себе ключові дисципліни, спрямовані на формування академічних, практичних та професійних компетентностей студентів, таких як культура усного і писемного мовлення, комбіновані технології у навчанні, психолого-педагогічні аспекти навчання іноземної мови, педагогіка, психологія, методика навчання, мовознавство, літературознавство, культурологія та сучасні технології в навчанні є основними складовими цього змісту [\[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D1%81%D0%BD%D0%B5_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B\]](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D1%81%D0%BD%D0%B5_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B).

Студенти отримують фундаментальні знання у мовознавстві, що дозволяє їм глибше розуміти будову та функції мови. Вивчення методик викладання мови та літератури допомагає аналізувати ефективні підходи до передачі знань та навичок учням [2]. Заняття з перекладу сприяють вдосконаленню вмінь розуміти, аналізувати та відтворювати тексти різних жанрів та тематик. Значна увага приділяється аналізу літературних та наукових джерел, що розвиває навички систематизації та критичного аналізу інформації. [8]

Навчання сприяє формуванню мовних, педагогічних, міжкультурних, соціальних, технологічних та інших компетентностей, та також впливає на розвиток критичного мислення. Ці знання та навички готують майбутніх учителів-філологів до викликів педагогічної практики та допомагають їм ефективно впроваджувати інновації у навчальний процес. Такий підхід до навчання допомагає створити базу для успішної педагогічної кар'єри та забезпечує високий стандарт навчання у класах майбутніх учителів-філологів. [5]

Один із підходів до підготовки майбутніх учителів-філологів в Україні це навчання методики викладання мови, а саме аналіз уроків, який є необхідним компонентом процесу навчання.

Студенти самостійно розглядають свої педагогічні дії та взаємодію з учнями, ідентифікують ефективні методи та визначають аспекти, які можна поліпшити. Також велику увагу приділяють діагностиці та корекції навчальних досягнень учнів.

Студенти навчаються виявляти проблемні аспекти та розробляти індивідуальні підходи до навчання, що сприяє оптимальному розвитку кожного учня.

Педагогічні проекти, у яких студенти беруть участь, включають розробку та реалізацію інноваційних педагогічних ініціатив, таких як інтерактивні уроки, літературні клуби, та різні мовні заходи. [7]

Роль викладачів в процесі підготовки майбутніх учителів-філологів в Україні є визначальною. Вони транслюють теоретичні знання, методики викладання та педагогічний досвід, надаючи підтримку та менторство. Викладачі також стимулюють використання сучасних методик та технологій, сприяють формуванню професійної ідентичності та надають можливості для самореалізації студентів у педагогічній сфері.

Використання інноваційних методів у процесі підготовки майбутніх учителів-філологів має велике значення для ефективного навчання та підвищення якості освіти. Інноваційні підходи допомагають підвищити зацікавленість студентів, зробити навчання більш динамічним та активним, а також сприяють розвитку їх креативного мислення [10].

В практиці університетів широко використовується навчання інноваційних методів проблемного навчання, яке сприяє розвитку аналітичного мислення та вміння розв'язувати складні завдання, що є важливими вміннями для майбутніх учителів-філологів.

Використання елементів гейміфікації, зокрема таких як конкурси, завдання з використанням гри, допомагає зробити навчання більш захоплюючим та мотивуючим для студентів [<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D0%B9%D0%BC%D1%96%D1%84%D1%96%D0%BA%>].

Використання проєктних методів дозволяє студентам активно застосовувати отримані знання у практичних завданнях, сприяє розвитку практичних навичок та креативного мислення.

Протягом всього навчання студенти навчаються використовувати індивідуальний підхід до навчання учнів, враховуючи їхні персональні переваги, а також робота з учнями різних рівнів знань. Використання інноваційних методів дозволяє налаштовувати навчання під індивідуальні потреби та можливості кожного студента, забезпечуючи більш ефективний процес засвоєння знань. Сучасний клас може включати учнів різних вікових груп, рівнів здібностей та культурних засад, що вимагає від вчителів гнучкості та адаптації підходів до різних потреб.

Сучасні вчителі-філологи також повинні вміти проводити позааудиторні заходи, зокрема добре володіти темами, що стосуються історії країни, народних і культурних традицій, етики і естетики притаманних українському народу. [1]

Трансформації, що зв'язані зокрема з глобалізаційними процесами, діджиталізація світового суспільства та інші цивілізаційні впливи можуть суттєво відрізнити сучасного студента від попередніх поколінь за способами сприйняття інформації та комунікації, що потребує адаптації педагогічних підходів. Свідченням цього є те, що багато студентів зараз навчаються онлайн та використовують онлайн-ресурси, але освічений вчитель не буде почуватися гірше якщо викладає онлайн, бо саме цьому студенти українських університетів навчаються — надавати сучасну та якісну освіту. [11].

Моральні цінності студентів, майбутніх викладачів-філологів, у США

Моральні цінності студентів США нерідко визнають важливість індивідуальної свободи та прав, прагнуть рівних можливостей для всіх, висловлюють інтерес до соціальної відповідальності та цінують культурну різноманітність, відзначається активний інтерес до етики праці та екологічної свідомості. Всі ці підходи різняться в залежності від індивідуальних переконань студента, його віку, національності і життєвого досвіду кожного студента.

Не рідко студенти у США відчують образливість, яка виникає з різних причин. Це може бути пов'язано із расовими, етнічними, гендерними або соціальними відмінностями [15]. Також конфлікти можуть виникнути через різницю в релігійних переконаннях, адже ми живемо у світі де існують різні релігії та міжрелігійні конфлікти. [https://www.beyondintractability.org/essay/religion_and_conflict%20]

Причинами конфліктів також можуть бути грубість чи агресивність у мовленні, бо кожен студент відрізняється розумінням адресованої до нього інформації. Важливо акцентувати, що вирішення конфліктів та підтримка взаєморозуміння сприяють покращенню атмосфери в освітньому середовищі.[13]

Зміст навчання США включає важливі для вчителя-філолога дисципліни, які спрямовані на формування різних компетентностей студентів, таких як мовленнєва культура, психолого-педагогічні аспекти, методика викладання, літературознавство та інші. Методика викладання є важливою частиною навчання, тому університети США приділяють їй велику кількість часу.

Для того щоб забезпечити якісну освіту в умовах сучасного середовища вчитель повинен бути гнучким і мати змогу адаптуватися до нових технологій.

1.3 Порівняльний аналіз педагогічних підходів до навчання вчителів-філологів в американських і українських університетах.

Цілі та завдання педагогічної підготовки майбутніх учителів-філологів в США та Україні відображають основні напрямки та очікувані результати професійного навчання. У США цілі педагогічної підготовки полягають у підготовці вчителів, які здатні створювати стимулююче та інклюзивне навчальне середовище для учнів різних потреб та здібностей [<http://blog.ed-era.com/navchalni-tsili/>].

В американських університетах педагогічна підготовка орієнтована на розвиток соціальних навичок, лідерських якостей та адаптивності. Головною метою є підготовка вчителів, які можуть створювати різноманітні інноваційні педагогічні підходи для вирішення унікальних потреб кожного учня [38].

Українські педагогічні програми спрямовані на розвиток навичок викладання, організації уроків та оцінювання знань. Основним завданням є навчання вчителів, здатних передавати мовні та літературні знання, а також розвивати критичне мислення та творчі здібності учнів.

Порівнюючи ці підходи, видно, що у США наголос ставиться на розвиток особистості вчителя та його здатності адаптуватись до різних ситуацій та потреб учнів. В Україні основний акцент робиться на передачу змісту та педагогічних методів, разом з тим, обидва підходи мають свої переваги та можуть внести вагомий вклад у підготовку майбутніх учителів-філологів. [21]

Педагогічна підготовка в США націлена на розвиток творчої та адаптивної педагогічної практики. Вчителі-філологи отримують завдання створити заняття, які заохотять критичне мислення учнів, самостійність та розуміння різноманітних культурних підходів. Це підготовка до роботи в різноманітних інклюзивних навчальних середовищах, де кожен учень має унікальні потреби та здібності. [33]

Українська педагогічна підготовка нерідко зосереджується на передачі конкретного змісту предмету, враховуючи здібності та знання учнів. Суттєвою

метою є розвивати здатність вчителів-філологів адаптувати зміст до потреб та рівня розвитку учнів [4].

Американська педагогічна підготовка акцентує увагу на створенні стимулюючого навчального середовища, де навчання є динамічним та зорієнтованим на розвиток особистості учнів. Ціллю є підготовка вчителів-філологів, які вміють застосовувати різні методики та педагогічні стратегії для досягнення найкращих результатів навчання. [21]

У педагогічній підготовці обох країн реалізуються різні підходи, проте обидва мають високу цінність і впливають на підготовку вчителів-філологів, які готові створити навчальне середовище, сприяючи розвитку учнів та збагаченню їхньої культурної та мовної компетентності.

У педагогічній підготовці в США, крім основних дисциплін з філології, значна увага приділяється розвитку лідерських та організаційних навичок, оволодінню інтерактивними методами навчання та роботи з різними культурними групами учнів. Курси педагогічної підготовки часто включають моделювання педагогічної практики, адаптованої до сучасних технологій та інноваційних підходів.

В США багато уваги приділяється різносторонньому навчанню та використанню інноваційних технологій для навчання мов та літератури, враховуючи різноманіття учнівських потреб та стилів навчання.

В Україні зміст навчання підкреслює роль національної літератури та мови, а також підготовку майбутніх учителів до викладання української мови як іноземної. Педагогічна підготовка в обох країнах передбачає знайомство з новинками у навчанні та методиках, що включають в себе вивчення сучасних підходів до оцінювання, використання інформаційних технологій та впровадження інтерактивних методів навчання [3].

Зміст навчання та курси у педагогічній підготовці вчителів-філологів в Україні та США відображають специфіку кожної системи освіти та підходів до

педагогічного процесу, що відіграють важливу роль у формуванні компетентних та творчих педагогів.

Педагогічні методи та підходи, використовувані в підготовці майбутніх учителів-філологів в США, спрямовані на забезпечення ефективного та збалансованого навчання, що враховує різноманітність учнів та їхніх потреб.

В американській педагогічній підготовці значний акцент робиться на інтерактивних методах навчання, таких як групова робота, дискусії, проектна діяльність, що сприяють активній участі учнів у навчальному процесі та розвитку їхнього критичного мислення та творчої думки. [24]

Українська педагогічна підготовка акцентує увагу на традиційних методах навчання, таких як лекції, практичні заняття, семінари, а також на використанні різноманітних навчальних матеріалів, які сприяють розвитку аналітичного мислення та поглибленого розуміння мови та літератури. Американські педагоги нерідко заохочують учнів самостійно досліджувати теми, виражати свої думки та сприйняття, що допомагає розвивати їхню творчість та критичне мислення.

Педагогічні підходи в обох країнах також можуть включати інклюзивні методи навчання, які спрямовані на задоволення потреб різних учнів, включаючи дітей з особливими освітніми потребами. Це сприяє створенню сприятливого та доступного навчального середовища для всіх учнів.

Змішані та інтердисциплінарні підходи до навчання також стають все більш популярними в обох країнах, допомагаючи майбутнім учителям-філологам поєднувати різні методики та педагогічні стратегії для досягнення максимальної ефективності у навчанні мови та літератури.

У контексті методів навчання та педагогічних підходів, американські університети нерідко акцентують увагу на розвитку практичних навичок та використанні сучасних технологій. Метод "оберненої класної кімнати" (flipped classroom) є популярним у США, де студенти вивчають матеріал перед лекцією, а на заняттях активно застосовують знання в практичних завданнях, спільних проєктах та дискусіях [32].

Українські університети також можуть використовувати інтерактивні методи навчання, але традиційно більший акцент може бути зроблений на лекціях та роз'ясненні матеріалу викладачем. Проте, сучасні тенденції підкреслюють важливість активності студентів під час занять та їхньої участі у навчальному процесі [3].

У США також популярні інтердисциплінарні підходи, коли студенти вивчають мову та літературу в контексті інших галузей знань, наприклад, історії, культурології чи соціології. Це сприяє глибшому розумінню взаємозв'язків та застосуванню знань у різних сферах.

В Україні ж більший фокус є на розвиток мовних та літературних аналітичних навичок, що відображається в підходах до аналізу текстів та мовних явищ. Однак, в сучасному світі зрозуміло, що важливість практичних навичок та здатності до креативного застосування знань стає дедалі більш важливою для майбутніх учителів-філологів [9].

Використання інноваційних технологій у педагогічній підготовці вчителів-філологів є актуальним напрямом як в Україні, так і в США. Інноваційні технології допомагають покращити якість навчання, забезпечуючи студентам доступ до сучасних педагогічних практик та ресурсів.

У США використання інноваційних технологій є поширеним явищем у педагогічній підготовці. Використання відео-уроків, інтерактивних платформ, навчальних додатків та онлайн-курсів допомагає студентам отримати доступ до різноманітних матеріалів та методів навчання. Це також сприяє розвитку мультимедійних навичок, які є важливими для майбутніх учителів-філологів, які мають передавати знання у сучасному інформаційному середовищі.

Інноваційні технології також включають використання віртуальної реальності (VR) та розширеної реальності (AR) для навчання мови та літератури. Ці технології дозволяють створити імерсивні навчальні середовища, де студенти можуть взаємодіяти з мовними та літературними явищами у віртуальному або покращеному реальному просторі. [<http://blog.ed-era.com/navchalni-tsili/>]

Використання інноваційних технологій у педагогічній підготовці сприяє підвищенню зацікавленості та мотивації студентів, розвитку їхньої цифрової грамотності та готовності до використання сучасних засобів навчання та комунікації у своїй майбутній професійній діяльності.

Системи оцінювання та контролю знань та навичок майбутніх учителів-філологів в США та Україні мають певну різницю та схожість, враховуючи особливості освітніх систем та підходів до педагогічної підготовки.

В американських університетах оцінювання може бути більш різноманітним і гнучким. Оцінювання може включати в себе результати письмових тестів, проєктів, досліджень, презентацій, участі в дискусіях та співпраці у групах. Більший акцент може бути зроблений на оцінюванні здатності студентів аналізувати, критично мислити та застосовувати знання у реальних ситуаціях. Українські університети використовують різноманітні методи оцінювання, такі як письмові екзамени, контрольні роботи, реферати, практичні завдання та усні іспити. Оцінювання може базуватися на знаннях, розумінні, аналізі та вмінні студентів застосовувати здобуті знання на практиці. Традиційно, оцінки подаються у числовій формі від 1 до 12 або в інших шкалах. [12]

В обох країнах набуває популярності формативне оцінювання, яке спрямоване на постійне вдосконалення знань та навичок. У США це може включати в себе надання студентам зворотного зв'язку щодо їхніх робіт та виступів, щоб стимулювати розвиток. Порівняльний аналіз підходів до оцінювання знань та навичок вчителів-філологів в США та Україні представлений в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

**Порівняльний аналіз підходів до оцінювання знань та навичок
вчителів-філологів в США та Україні**

Аспекти	Спільні риси	Відмінні риси
Основні методи	Письмові екзамени, проекти, реферати, практичні завдання	Формативне оцінювання, зворотний зв'язок (США)
Цілі оцінювання	Вимірювання знань, розуміння, аналізу, вмінь	Розвиток критичного мислення, практичних навичок (США)
Типи завдань	Письмові та усні тести, практичні завдання	Проекти, дослідження, презентації (США)
Гнучкість	Обмежені терміни проведення іспитів	Гнучкий підхід до вибору методів оцінювання (США)
Акцент на знання та їх застосування	На оцінку рівня знань учителів-філологів та їх здатності застосовувати ці знання у викладанні та управлінні класом	Аналіз, критичне мислення, реальні ситуації (США)
Формативне оцінювання	Засноване на встановленні оцінки та перейти до наступного теми	Засноване на сприянні розвитку та вдосконаленню
	теми після оцінки попереднього (обох країн)	(США)

Укладено автором

Американські університети також відводять велику увагу практичній підготовці майбутніх вчителів. Система стажування вчителів (teacher residency) є популярною формою практичної підготовки. Студенти відвідують школи та працюють під керівництвом досвідчених учителів-наставників, отримуючи

можливість вдосконалювати свої навички, планувати та проводити уроки, а також спостерігати за різними методами викладання [18].

Українські університети здійснюють педагогічну практику для майбутніх учителів-філологів в загальноосвітніх школах. Під час практики студенти мають можливість адаптувати свої знання та навички до реальних умов навчального процесу, спілкуватися з учнями та колегами, ознайомлюватися з організаційними аспектами роботи школи. Вони беруть участь у проведенні уроків, організують позакласні заходи та спостерігають за педагогічним процесом.

В обох країнах важливим є те, що практична підготовка відбувається у реальних навчальних середовищах, де студенти можуть набувати практичного досвіду та зрозуміти, як застосовувати здобуті знання для ефективного навчання та виховання учнів. Цей етап готує майбутніх учителів-філологів до викликів та можливостей, які вони зустрінуть у своїй професійній діяльності.

Практичні заняття та стажування відіграють ключову роль у підготовці майбутніх учителів-філологів. Вони сприяють конкретному розумінню навчального процесу, дозволяючи студентам застосовувати теоретичні знання у реальних ситуаціях.

Українські університети здійснюють практичні заняття у вигляді педагогічних майстерень, семінарів та практикумів. Під час цих занять студенти аналізують різні методи викладання, розробляють уроки, взаємодіють з колегами та викладачами, обговорюють важливі аспекти педагогічної практики. Це допомагає їм розвивати педагогічні навички та впроваджувати їх на практиці.

Стажування в американських університетах є важливою складовою практичної підготовки. Студенти відвідують школи та працюють під керівництвом досвідчених вчителів-наставників. Це дозволяє їм спостерігати за різними педагогічними підходами, створювати та проводити уроки, аналізувати різні методи оцінювання та зворотного зв'язку. [22]

Українські університети сприяють зв'язку студентів з практикою шляхом організації відвідувань шкіл, спеціалізованих лекцій та майстер-класів від

практикуючих вчителів. Це допомагає студентам отримати реальний відгук на свої ідеї та підходи до навчання. Українські студенти мають коротший загальний термін періодичної шкільної практики порівняно з американськими.

В США практика здійснюється завдяки системі стажування, яка є більш інтенсивною формою практичної підготовки. Завдяки цьому студенти отримують більше можливостей для практичної роботи та співпраці з практикуючими вчителями.

В США існують різноманітні програми підтримки та професійного розвитку для вчителів. Наприклад, "Professional Learning Communities" [<https://www.nbpts.org/>].

Українські університети та педагогічні організації активно пропонують вчителям-філологам програми підвищення кваліфікації. Ці програми включають семінари, тренінги, майстер-класи та конференції, де вчителі можуть ділитися своїм досвідом, вивчати нові методики та ознайомлюватися з останніми трендами у галузі філології та педагогіки.

Обидві країни прагнуть надати вчителям можливості для постійного професійного росту. Програми підтримки допомагають вчителям оновлювати свої знання, вдосконалювати методи навчання та бути ознайомленими з останніми інноваціями у своїй галузі.

Таким чином, програми підтримки та професійного розвитку вчителів-філологів відіграють важливу роль у забезпеченні високої якості освіти та сприяють постійному підвищенню професійних компетенцій вчителів в обох країнах. Аналіз ефективності систем підтримки та їх вплив на професійний зріст вчителів: США та Україна представлений у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Аналіз ефективності систем підтримки та їх вплив на професійний зріст вчителів: США та Україна

Країна Параметр	Україна	США
Різноманітність програм	Розмаїття підвищення кваліфікації та тренінгів для вчителів, але може бути менше варіантів у порівнянні з США.	Широкий спектр програм та ініціатив, які охоплюють різні аспекти професійного розвитку.
Доступність онлайн ресурсів	Доступ до онлайн-курсів та вебінарів для вчителів, проте менше розповсюджений у порівнянні зі США.	Широкий доступ до онлайн-ресурсів, включаючи платформи для самонавчання та навчальні курси.
Підтримка професійних спільнот	Присутність професійних об'єднань та обмін досвідом, але може бути менше структурованих спільнот.	Активна участь у "Professional Learning Communities" та інших спільнотах для обміну досвідом.
Сертифікаційні програми	Програми підвищення кваліфікації і сертифікації вчителів існують, але можуть бути менше стандартизовані.	"National Board Certification" та інші сертифікаційні програми допомагають підвищувати стандарти.
Вплив на професійний рівень	Позитивний вплив на підвищення професійного рівня, але може бути менше організованої структури для систематичного зростання.	Допомагають досягати вищого рівня професійної компетентності та покращують якість викладання.

Укладено автором

Висновки до 1 розділу

У першому розділі дослідження було проведено комплексний аналіз професійної підготовки вчителів-філологів у Сполучених Штатах Америки та Україні. Розглянуто основні аспекти навчання, відмінності в освітніх підходах та програмах підтримки вчителів у двох країнах.

У США система підготовки вчителів-філологів характеризується широким спектром програм та ініціатив для підвищення професійної компетентності. Вчителі мають доступ до різноманітних можливостей для самонавчання, обміну досвідом та сертифікації, що сприяє постійному розвитку і підвищенню якості викладання.

Українська система підготовки вчителів-філологів базується на традиційних цінностях освіти та включає в себе широкий спектр дисциплін, що сприяє формуванню глибокого знання мови, літератури, основ психології, педагогіки та методики викладання.

Аналіз спільних та відмінних рис у підходах до оцінювання показав, що обидві країни акцентують увагу на комплексному оцінюванні та педагогічному супроводі. Українська система вирізняється більшим акцентом на формуванні професійних компетентностей, застосовуючи традиційні методики оцінювання, тоді як у США використовуються інноваційні підходи, такі як портфоліо та професійні кейси, а також освітні стандарти [16].

Програми підтримки та професійного розвитку відіграють важливу роль у підвищенні якості освіти та підготовки вчителів-філологів. У США такі програми допомагають вчителям досягати вищого рівня професійної компетентності та залишатися в курсі інновацій, тоді як українські вчителі можуть бути в обмежених умовах для систематичного розвитку.

РОЗДІЛ 2: УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА — ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЦІННІСНИХ ЗАСАД МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ

2.1. Характеристика впливу університетської освіти на формування моральних цінностей майбутніх учителів-філологів (досвід США та України)

Вища освіта у США акцентує увагу на розвитку критичного мислення, самостійності та різностороннього розвитку майбутніх учителів-філологів. Студенти мають можливість обирати курси за власним вибором, що дозволяє їм формувати особистий набір цінностей. В університетському середовищі акцент часто робиться на розвитку толерантності, розуміння різноманітності та важливості взаєморозуміння між культурами. Зокрема, курси з етики та соціальної відповідальності можуть впливати на формування моральних цінностей. [14]

Українські університети також враховують важливість формування моральних цінностей майбутніх учителів-філологів. Програми університетів включають в себе вивчення вітчизняної та зарубіжної літератур, культурної спадщини, що не може не впливати на розуміння і оволодіння студентами етичних та моральних питань. Крім того, важливою частиною є взаємодія з викладачами та спільнотою, де обговорюються етичні аспекти професії та виховання морально відповідальних громадян. [42]

Досвід обох країн акцентує увагу на важливості розвитку етичних принципів, справедливості та взаємоповаги. Університет може виступати майданчиком для дискусій та обміну думками щодо моральних аспектів професії вчителя-філолога. Вона може надати студентам можливість вивчення різних морально-ціннісних норм і систем впровадження їх у власну педагогічну практику. [23]

Українська молодь завжди вирізнялася своєю високою моральністю та ціннісними орієнтаціями. Здебільшого, молоді люди в Україні цінують сімейні цінності, дружбу, взаємоповагу, доброту та патріотизм.

Важливо зауважити, що під впливом суспільно-політичних змін останніх двох років, молодь краще усвідомлює значущість суспільного внеску, патріотизму та відповідальності перед власною країною. [<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D1%82%D1%80%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B8>].

Дослідження показали, що студенти в Україні високо цінують освіту як засіб розвитку та підвищення моральної свідомості. Студенти-філологи проявляють найбільший інтерес до гуманітарних наук, таких як філологія, літературознавство, культурологія, що свідчить про їхнє бажання глибше зрозуміти людську природу та культурну спадщину.

Цими дослідженнями також було встановлено, що молодь в Україні демонструє певну готовність до взаємодії з іншими культурами та відкритість до різноманітності. Вони розуміють важливість толерантності, рівності та справедливості. [6]

Аналіз основних тенденцій та характеристик морально-ціннісного розвитку українських студентів представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Аналіз основних тенденцій та характеристик морально-ціннісного розвитку українських студентів

Тенденція/Характеристика	Опис
Сімейні цінності	Висока цінність сімейних зв'язків та традицій, активна підтримка родини.

Продовження таблиці 2.1

Патріотизм	Глибокий національний дух, прагнення вдосконалювати свою країну та приносити внесок у розвиток.
Гуманітарна спрямованість	Великий інтерес до гуманітарних наук, бажання розуміти людську природу та культурне спадщину.
Взаємодія та толерантність	Готовність до співпраці з різними культурами, підтримка рівності та справедливості.
Соціальна відповідальність	Усвідомлення важливості суспільного внеску, бажання брати участь у громадських ініціативах.
Інтелектуальний розвиток	Прагнення до освіти як засобу підвищення моральної свідомості та розуміння глибоких питань.
Взаємоповага	Уважне ставлення до думок та поглядів інших, формування конструктивного діалогу.
Активна громадянська позиція	Бажання брати участь у глобальних процесах, розвиток відкритого та відповідального громадянства.

Укладено автором

Аналіз був зроблений на основі інформації, зібраної протягом написання роботи.

Аналіз отриманих даних щодо морально-ціннісної сфери студентів у США розкриває ряд ключових тенденцій та характеристик, що впливають на їхні цінності та моральний розвиток.

Проведене дослідження вказує на наступні аспекти:

Різноманітність та багатогранність цінностей: Студенти у США демонструють різноманітність ціннісних орієнтацій, яка виникла від багатогранності культурного та етнічного спадку. Це різноманіття відображається в їхньому відношенні до різних соціальних, екологічних та етичних питань [40].

Природоохоронна свідомість: Відмічається активна участь студентів у різних екологічних та природоохоронних ініціативах. Більшість студентів вважають важливим збереження природних ресурсів та зменшення впливу на навколишнє середовище.

Толерантність та рівність: Молодь в США проявляє велику толерантність та розуміння різних культур та поглядів. Вони активно підтримують ідеї рівності, незалежно від расового, гендерного чи соціального статусу.

Громадянська активність: Багато студентів виявляють зацікавленість та беруть активну участь у волонтерських ініціативах, акціях підтримки та громадських обговореннях.

Активна політична позиція: Велика частина студентів виявляє інтерес до політики та бере участь у політичних подіях, демонстраціях та обговореннях суспільних питань [20].

Розмаїття цілей: Молодь у США має різноманітні особисті та професійні цілі, які включають в себе досягнення успіху у різних галузях життя, від кар'єри до громадського служіння.

Соціальна відповідальність: Студенти у США проявляють бажання брати активну участь у вирішенні соціальних проблем, сприяючи позитивним змінам у своєму суспільстві.

Інтеркультурна взаємодія: Зацікавленість студентів у спілкуванні та взаємодії з колегами з різних культур сприяє їхньому більш широкому розумінню та прийняттю різноманітності.

Індивідуальна свобода та вибір: Більшість студентів надають велике значення своїй індивідуальній свободі та праву на вибір, включаючи питання освіти, кар'єри та стилю життя. [37]

Саморозвиток: Вивчені дані свідчать про бажання студентів постійно розвиватися як особистості, розширювати свої знання та навички, що сприяє їхньому внутрішньому зростанню та збагаченню морально-ціннісного спектру. Знакові особливості розвитку ціннісних орієнтацій в США та Україні представлені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Знакові особливості розвитку ціннісних орієнтацій в США та Україні

Знакові Особливості Розвитку Ціннісних Орієнтацій	США	Україна
Різноманітність та Плюралізм Цінностей	Багатогранність культурного спадку, різноманіття цінностей	Вплив історичних, релігійних та культурних факторів на формування цінностей
Екологічна Свідомість та Стрімка Природоохорона	Важливість збереження природних ресурсів та активна екологічна діяльність	Зростаюча увага до екологічних проблем, особливо у молодіжному середовищі
Толерантність та Рівність	Відкритість до різних поглядів та толерантність	Стремеж до рівності та боротьба з дискримінацією, але вплив історичних та соціокультурних факторів

Продовження таблиці 2.2

Громадянська Активність	Активна участь у громадських справах, політичних обговореннях	Зростаюча увага до громадської діяльності, особливо серед молоді
Політична Спрямованість	Зацікавленість у політичних подіях, демонстраціях	Розмаїття поглядів на політику та її важливість у розвитку країни
Співпраця та Взаємодія	Підтримка співпраці та взаємодії між культурами	Важливість спілкування та обміну думками з іншими національностями
Індивідуалізм та Самореалізація	Право на вибір та індивідуальний розвиток	Бажання знайти своє місце у суспільстві та досягнути особистого зростання
Глобальна Свідомість та Міжнаціональний Діалог	Інтерес до різних культур та співпраця на міжнаціональному рівні	Значущість взаємодії з іншими національностями та розуміння глобальних питань
Гнучкість та Адаптабельність	Готовність до змін та адаптація до нових умов	Потреба в адаптації до змін в умовах розвитку суспільства та освіти
Роль Саморозвитку та безперервного навчання	Підтримка саморозвитку та навчання протягом життя	Важливість постійного навчання та особистісного розвитку

[30]; [53]; [70]; [77].

Аналіз спільного та відмінного у морально-ціннісному розвитку між Україною та Сполученими Штатами Америки виявив ряд значущих спільних та відмінних аспектів, які впливають на формування ціннісних орієнтацій студентів обох країн.

Спільності:

Різноманітність та плюралізм цінностей: В обох країнах спостерігається багатогранність культурного спадку та різноманіття цінностей серед студентської громади.

Екологічна свідомість: Важливість збереження природних ресурсів та активна екологічна діяльність є важливою складовою ціннісних орієнтацій у студентів обох країн.

Толерантність та рівність: Спрямованість до толерантності, відкритості до різних поглядів та рівності має значення для обох студентських спільнот, але з урахуванням історичних та соціокультурних особливостей.

Громадянська активність: Зацікавленість у громадських справах та політичних обговореннях присутня як в українських, так і в американських студентів.

Відмінності:

Вплив історичних, релігійних та культурних факторів: В США ціннісні орієнтації можуть бути більш різноманітними через культурну різноманітність, в той час як в Україні відчувається вплив історичних та релігійних факторів на формування цінностей [50].

Роль політики та політичних подій у навчанні: У США більша зацікавленість в участі студентів у політичних подіях та демонстраціях може впливати на їхні ціннісні установки, в Україні акцент може бути на соціокультурних аспектах та на взаємодії з іншими національностями через історичну спадщину, в той час як США — на взаємодії між культурами.

Гнучкість та адаптація: Американські студенти можуть більше надавати значення гнучкості та індивідуальному розвитку, більше підтримувати глобальну співпрацю, в Україні акцент може бути на спілкуванні з іншими національностями. В США акцент може бути на постійному навчанні та розвитку, в Україні — на особистісному рості та пошуку свого місця у суспільстві.

Аналізуючи ці схожості та відмінності, можна зробити висновок, що ціннісні орієнтації студентів формуються під впливом культурних, історичних та соціальних факторів у кожній країні, і вони можуть відрізнятися в залежності від цих контекстів.

Порівняння методів та підходів до організації педагогічної практики в США та Україні представлено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Порівняння методів та підходів до організації педагогічної практики в США та Україні

Методи/Підходи	США	Україна
Відвідування уроків	Важливий компонент практики, активне спостереження за уроками та участю в їх організації	Обов'язкова частина практики, спостереження за роботою вчителів на уроках, аналіз методів викладання
Ведення уроків	Вчителі-наставники надають студентам можливість самостійно вести уроки, забезпечуючи підтримку та оцінку	Студенти отримують можливість проводити уроки під наглядом вчителів, поступово набуваючи педагогічного досвіду

Продовження таблиці 2.3

Участь у позааудиторних заходах	Важливий аспект, студенти долучаються до позааудиторних заходів, сприяючи різноманітному розвитку учнів	Акцент на включенні студентів у різноманітні позааудиторних діяльності для розвитку організаційних та міжособистісних навичок
Рефлексія та аналіз	Важливий елемент, студенти ретельно аналізують свою роботу та отримують конструктивний фідбек	Акцент на самоаналізі та рефлексії, аналіз власної роботи, вдосконалення методів викладання
Використання інноваційних підходів	Відкритість до інновацій та використання сучасних засобів технологій у навчальному процесі	Акцент на використанні новітніх методик та технологій для залучення учнів до навчання
Партнерство з громадою	Важливий аспект, співпраця з різними громадськими групами та структурами для розвитку учнів	Залучення до співпраці громадських організацій та інших структур для розширення педагогічного досвіду

Продовження таблиці 2.3

Дослідницькі підходи	Важливий компонент, студенти долучаються до дослідницьких проектів та сприяють розвитку нових знань	Акцент на впровадженні дослідницьких методів у навчання для сприяння критичному мисленню
Оцінка та звітування	Велика увага приділяється оцінці та звітуванню за допомогою різних підходів та інструментів	Система оцінювання залежить від університетів, але акцент на оцінці набутого досвіду
Підвищення професійної компетентності	Постійний акцент на професійному розвитку через участь у навчанні та підвищенні кваліфікації	Важливість навчання на курсах, семінарах та майстер-класах для підвищення професійної підготовки

[59]; [63]; [78]

Використання технологій має значний вплив на формування ціннісних підходів до педагогічної діяльності як в Сполучених Штатах Америки так і в Україні. Обидві країни визнають значущість інноваційних засобів та методів у навчанні та вихованні молодого покоління.

Сполучені Штати Америки:

У США використання технологій також має значущий вплив на формування ціннісних підходів до педагогічної діяльності:

Інтерактивність та співпраця: Використання платформ для спільної роботи та обміну ідеями сприяє розвитку цінностей співпраці та взаємодії.

Глобальна освіта: Технології дозволяють учням здійснювати віртуальні мандрівки по світу та вивчати культури та цінності різних народів.

Критичне мислення: Використання різних джерел інформації та засобів дозволяє розвивати критичне мислення та аналітичні навички учнів.

Обидві країни визнають потужний вплив технологій на розвиток ціннісних підходів до навчання, сприяючи формуванню глибокого розуміння та готовності до вирішення складних етичних та соціокультурних завдань [80].

Україна:

В Україні використання технологій у педагогічній діяльності сприяє розвитку ціннісних підходів, таких як:

Інклюзія та рівність: Використання технологій допомагає створити рівні умови навчання для всіх учнів, незалежно від їхніх можливостей чи особливостей.

Гнучкість навчання: Впровадження онлайн-курсів та дистанційних засобів навчання дозволяє учням навчатися у зручний для них час та темп, сприяючи розвитку самостійності та відповідальності [61].

Активне навчання: Використання інтерактивних технологій, відео-уроків та віртуальних лабораторій сприяє активізації учнів та поглибленню їхнього розуміння предмета.

Роль технологій у розвитку ціннісних орієнтацій студентів в Україні та США представлено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Роль технологій у розвитку ціннісних орієнтацій студентів

Аспекти	Сполученні Штати Америки	Україна
Відкритість до різних поглядів та толерантність	Застосування технологій дозволяє створити різноманітні можливості для взаємодії, де студенти можуть обмінюватися поглядами та думками з іншими, розширюючи своє розуміння світу.	Використання технологій сприяє доступу до різних джерел інформації, що допомагає розширювати світогляд та розвивати толерантність.
Громадянська активність	Використання технологій сприяє доступу до різних джерел інформації, що допомагає розширювати світогляд та розвивати толерантність.	Технології можуть сприяти підвищенню громадянської свідомості через доступ до інформації про суспільні проблеми та можливості взяти участь у діяльності громадських організацій.

Продовження таблиці 2.4

Саморозвиток та навчання протягом життя	Завдяки технологіям студенти мають можливість продовжувати навчання та розвивати навички після завершення освіти, що сприяє постійному особистісному зростанню.	Технології дозволяють студентам здійснювати самонавчання, вдосконалювати навички та розвивати цінності протягом усього життя
Відкритість до різних поглядів та толерантність	Використання технологій сприяє доступу до різних джерел інформації, що допомагає розширювати світогляд та розвивати толерантність.	Застосування технологій дозволяє створити різноманітні можливості для взаємодії, де студенти можуть обмінюватися поглядами та думками з іншими, розширюючи своє розуміння світу.
Громадянська активність	Технології можуть сприяти підвищенню громадянської свідомості через доступ до інформації про суспільні проблеми та можливості взяти участь у діяльності громадських організацій.	Використання технологій допомагає створити платформи для громадських обговорень та акцій, сприяючи залученню студентів до активної громадянської діяльності.

Продовження таблиці 2.4

Саморозвиток та навчання протягом життя	Технології дозволяють студентам здійснювати самонавчання, вдосконалювати навички та розвивати цінності протягом усього життя.	Завдяки технологіям студенти мають можливість продовжувати навчання та розвивати навички після завершення освіти, що сприяє постійному особистісному зростанню.
---	---	---

[44] ;[48]; [52]; [69]; [73]

Ця таблиця демонструє, як технології впливають на формування ціннісних орієнтацій студентів у Сполучених Штатах Америки та Україні, сприяючи їхньому відкритому мисленню, громадянській активності, постійному саморозвитку та навчанню.

Після вивчення спільних та відмінних аспектів професійної підготовки вчителів-філологів в Україні та Сполучених Штатах Америки можна виділити ряд ключових пунктів [55].

Спільні аспекти

Педагогічний підхід: В обох країнах велика увага приділяється розвитку педагогічних навичок майбутніх учителів-філологів. Освітні програми структуровані таким чином, щоб студенти засвоїли не лише фахові знання, а й методики навчання та виховання [60]

Практична підготовка: В обох країнах велика увага приділяється практичній підготовці студентів у реальних навчальних середовищах. Студенти мають можливість спостерігати, проводити уроки та взаємодіяти з учнями, що допомагає здобути цінний педагогічний досвід.

Використання інноваційних технологій: Обидві країни активно впроваджують сучасні технології у навчальний процес. Це сприяє залученості

студентів та розвитку їхніх компетенцій у використанні цифрових засобів в навчанні.

Відмінні аспекти

Контекст культури і мови: США та Україна мають різні мовні та культурні контексти, що може впливати на підходи до вивчення мови, літератури та культурології у підготовці вчителів-філологів.

Структура програм: У США може бути більше варіативності у виборі дисциплін та підходів, тоді як в Україні програма може бути більш структурованою.

Фінансування освіти: Підготовка вчителів-філологів може залежати від доступу до фінансових ресурсів у різних країнах, що може впливати на якість педагогічної підготовки.

Підходи до оцінювання: Методи оцінювання знань та навичок студентів можуть відрізнятися у залежності від системи освіти та педагогічних підходів кожної країни.

Залучення до науково-дослідної роботи: В різних країнах може бути різна практика залучення студентів до науково-дослідницької діяльності, що може впливати на їхні ціннісні орієнтації. [61]

Це аналізує ряд спільних та відмінних аспектів професійної підготовки вчителів-філологів у Сполучених Штатах Америки та Україні, підкреслюючи значущість та вплив цих аспектів на формування ціннісних підходів до педагогічної діяльності. Порівняння програм, методів та підходів до навчання майбутніх учителів в Україні та США представлено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

**Порівняння програм, методів та підходів до навчання майбутніх
учителів в Україні та США**

Аспекти	США	Україна
Освітні програми	Гнучкі, більше варіативності у виборі дисциплін	Структуровані, акцент на фахових знаннях
Методи навчання	Традиційні, акцент на лекціях і практиці	Активні, використання проблемного навчання, проектів, досліджень
Педагогічні підходи	Більше акценту на засвоєнні знань	Більше акценту на розвитку критичного мислення, творчості
Використання технологій	Зростаюча роль, але менше варіативності	Активне впровадження технологій для залучення та підвищення ефективності

[36]; [43]; [73].

Ця таблиця демонструє порівняння основних аспектів програм, методів та підходів до навчання майбутніх вчителів в Україні та Сполучених Штатах Америки, відображаючи їхні спільні риси та відмінності.

Для оцінки впливу викладачів на формування ціннісних підходів майбутніх учителів-філологів в Україні та США можна використати такі критерії:

Професійна кваліфікація викладачів:

Україна: Викладачі мають вищу освіту та досвід роботи, але можуть бути менше орієнтовані на інновації.

США: Викладачі часто мають великий досвід, активно долучаються до дослідницької та інноваційної роботи.

Підходи до навчання:

Україна: Більший акцент на передачі фахових знань та викладанні традиційних підходів.

США: Зосередженість на стимулюванні критичного мислення, творчості та самореалізації учнів.

Взаємодія та співпраця:

Україна: Викладачі можуть бути менш відкриті до обміну досвідом та взаємодії зі студентами.

США: Сприяння відкритому діалогу, обміну думками та стимулювання взаємодії між викладачами та студентами.

Менторство та підтримка:

Україна: Може бути менше організована система менторства, але викладачі намагаються підтримувати студентів.

США: Існують розроблені програми менторства та індивідуального супроводу для студентів.

Роль у формуванні ціннісних орієнтацій:

Україна: Викладачі можуть більше впливати на передачу культурних та історичних цінностей.

США: Акцент на розвитку особистих ціннісних поглядів та вихованні самостійних особистостей. [76]

Оцінка впливу викладачів на формування ціннісних підходів майбутніх учителів-філологів в Україні та США показує, що хоча обидві країни спрямовані на розвиток ціннісних аспектів учнів, підходи та акценти можуть бути різними через особливості освітніх систем, культурних та соціальних контекстів.[46]

2.2. Педагогічні технології формування морально-ціннісних якостей (основ) майбутніх учителів-філологів в університетах США.

У навчанні викладачів-філологів США приділяє увагу розвитку не лише професійних, а й моральних цінностей, оскільки педагогіка вбирає етичні принципи та соціокультурні стандарти [26].

У США приділяють значну увагу таким аспектам:

Справедливість та рівність: Викладачі створюють рівні можливості для всіх студентів, незалежно від їхнього соціального походження, гендерної приналежності, раси та інших характеристик.

Етичні засади: Викладачі-філологи удосконалюють у студентів розуміння етичних норм і цінностей, які визначають професійну поведінку учнів: чесність, толерантність та взаємоповагу.

Розвиток особистості: Викладачі сприяють розвитку особистості студентів, творчих здібностей та самостійності, що визначається не лише академічними досягненнями, але і позааудиторним життям.

Глобальна свідомість: Викладачі обговорюють зі своїми студентами актуальні питання у сучасному світі, вчать їх впливати на це зі своєї сторони та бути патріотами своєї країни. Це вносить свій великий внесок у моральні цінності студентів, адже вони обговорюють як політику так і релігійні аспекти, поважаючи інших та висловлюючи свою думку.

Підтримка та емпатія: Студенти навчаються підтримувати один одного, не тільки словами, але й ділом. Це створює здорову атмосферу у групі та допомагає студентам надалі будувати здорові відносини з колегами.

Важливо відзначити, що в системі вищої освіти у США викладачі-філологи сприяють створенню етичного клімату в університетському середовищі загалом. Це включає в себе активну участь у дотриманні стандартів академічної доброчесності, запобігання плагіату та висвітлення моральних аспектів у педагогічних методиках. [25]

Викладачі-філологи активно заохочують студентів до участі в громадських та благодійних заходах, надаючи їм можливість проявити громадянську активність та зробити свій вклад у громадське життя. Це сприяє розвитку у студентів відчуття відповідальності перед країною та формуванню глибокого розуміння явища «патріотизм». Моральні цінності в університетському навчанні у США є не лише невід'ємною частиною педагогічного процесу, а також й інструментом для виховання громадянських цінностей та відповідальності у майбутніх учителів-філологів. [72]

У навчанні морально-етичним нормам учителів-філологів Америка використовує такі методи як:

Діалог та дискусії: Викладачі ведуть відкритий діалог зі студентами.

Проекти в Соціальною Відповідальністю: Студенти беруть участь у проєктах які спрямовані на вирішення соціальних проблем.

Події та лекції з моральних питань. Викладачі обговорюють зі студентами важливі для них питання. [73]

Всі ці методи допомагають не тільки передавати конкретні моральні цінності, але й розвивати у студентів вміння правильно висловлювати свою думку.

Впровадження елементів американських підходів у навчальні програми вчителів-філологів в Україні має на меті покращення якості підготовки майбутніх педагогів і відповідає вимогам сучасної освіти. Однак цей процес потребує

уважного аналізу, адаптації та впровадження певних аспектів американського досвіду, які відповідають українській освітній системі та культурному контексту.

До елементів американських підходів, які можна впроваджувати у навчальні програми вчителів-філологів в Україні, належать:

Інтердисциплінарний підхід: Впровадження змістового інтегрованого навчання, яке сприяє зв'язку між різними дисциплінами та розкриває важливі зв'язки між мовою, літературою та культурою.

Проектна робота: Організація студентам проектних завдань, які вимагають дослідницької роботи, творчого підходу та самостійності у вивченні матеріалу. [43]

Активні методи навчання: Застосування методів активного навчання, таких як дискусії, рольові ігри, спільне вирішення завдань, що сприяють поглибленому засвоєнню знань.

Орієнтація на практичний досвід: Включення практичних завдань та ситуацій, які відповідають реальній педагогічній практиці, для розвитку практичних навичок [65].

Використання технологій: Залучення сучасних технологій, віртуальних ресурсів та платформ для активного навчання та інтеракції.

Сприяння самостійному навчанню: Розвиток у студентів навичок самостійного навчання, критичного мислення та аналізу інформації.

Впровадження цих елементів допоможе збільшити ефективність підготовки майбутніх учителів-філологів в Україні та підготувати їх до викликів сучасної освітньої практики. [16]

Застосування інтердисциплінарного підходу до вивчення мовознавчих та літературних дисциплін є важливим кроком у покращенні освітнього процесу для майбутніх учителів-філологів. Цей підхід дозволяє зблизити різні галузі знань, створити глибокий зв'язок між ними та надати студентам комплексний погляд на предмет вивчення.

Ось деякі ключові аспекти застосування інтердисциплінарного підходу:

Зв'язок між дисциплінами: Інтердисциплінарний підхід допомагає показати студентам, як різні аспекти мовознавства та літературознавства можуть взаємодіяти і доповнювати вивчення один одного. Наприклад, вивчення літератури може допомогти краще розуміти мовний контекст того часу, аналіз мовних структур може розкрити особливості письменницького стилю.

Творчий підхід: Інтердисциплінарні проєкти та завдання можуть стимулювати творчий підхід до вивчення. Студенти можуть об'єднати мовознавчі та літературні знання для створення нових творів, досліджень або аналізу текстів.

Збагачення знань: Інтердисциплінарний підхід дозволяє студентам отримати більше знань і поглибити їх розуміння завдяки різноманітному підходу до вивчення. Вони можуть збагатити свої знання про мову, літературу, культуру та інші аспекти філології.

Розвиток навичок аналізу: Інтердисциплінарний підхід сприяє розвитку навичок аналізу та критичного мислення, оскільки студенти навчаються знаходити зв'язки та виявляти взаємодію між різними аспектами.

Підготовка до педагогічної практики: Інтердисциплінарний підхід допомагає майбутнім учителям-філологам розвинути глибше розуміння того, як різні аспекти мови та літератури можуть бути використані у педагогічній практиці.

Активні методи навчання: Застосування інтердисциплінарного підходу сприяє використанню активних методів навчання, таких як дискусії, проєктна робота, колективна аналітична діяльність.

Впровадження інтердисциплінарного підходу до вивчення мовознавчих та літературних дисциплін може покращити підготовку майбутніх учителів-філологів, допомагаючи їм отримати глибше розуміння предмета, розвинути критичне мислення та готуватися до різних педагогічних сценаріїв.

Використання методів проблемного навчання, проєктної роботи та групових дискусій в педагогічній практиці має значний вплив на розвиток

ціннісних підходів у майбутніх учителів-філологів. Ці методи сприяють активному залученню студентів до навчального процесу, стимулюють їх критичне мислення та розвивають навички співпраці та комунікації [71]. Ось як ці методи сприяють формуванню ціннісних підходів:

Проблемне навчання: Цей метод дозволяє студентам активно взаємодіяти з реальними ситуаціями та завданнями, що вимагають аналізу, пошуку рішень та вибору оптимальних варіантів дій. Використання проблемного навчання сприяє розвитку ціннісних компетенцій, оскільки студенти навчаються оцінювати ситуації з погляду моральних та етичних аспектів. [https://stud.com.ua/46751/pedagogika/problemne_navchannya]

Проектна робота: Реалізація проєктів дозволяє студентам вивчати конкретні теми глибше, створюючи власні дослідження, матеріали або творчі роботи. Цей метод сприяє розвитку важливих ціннісних якостей, таких як самостійність, відповідальність та творчість.

Групові дискусії: Участь у групових дискусіях допомагає студентам аналізувати різні точки зору, аргументувати свої думки та слухати погляди інших. Це сприяє розвитку толерантності, вмінню розуміти інших людей та знаходити компромісні рішення.

Взаємодія та співпраця: Методи проблемного навчання, проєктної роботи та групових дискусій акцентують увагу на взаємодії між студентами, спільному розв'язанні завдань та спільному досягненні цілей. Це сприяє розвитку ціннісних аспектів, пов'язаних зі співпрацею, роботою у команді та побудовою взаємовідносин.

Використання цих методів допомагає підготувати майбутніх учителів-філологів до педагогічної діяльності, підвищуючи рівень їхніх ціннісних орієнтацій та етичних стандартів [75].

Стимулювання студентів до активної участі, самостійного вивчення та аналізу літературних та мовних явищ є ключовим аспектом формування ціннісних підходів в навчальному процесі. Це допомагає розвивати в них

критичне мислення, глибоке розуміння предмету та відповідальність за свою освіту. Ось як це може бути досягнуто:

Постановка питань: Викладачі можуть стимулювати студентів до активної участі, ставлячи запитання, які вимагають глибокого аналізу та власних міркувань. Такі запитання спонукають студентів досліджувати та розкривати літературні або мовні явища.

Самостійне дослідження: Задачі, що вимагають самостійного дослідження літературних аспектів чи мовних явищ, спонукають студентів до поглибленого вивчення та аналізу. Це допомагає розвивати ціннісне ставлення до власної освіти та поглиблює їхнє розуміння предмету.

Проектні завдання: Задачі проєктного характеру, наприклад, створення аналітичних досліджень або літературних аналізів, підтримують самостійність та власний підхід до вивчення матеріалу.

Дискусії та дебати: Організація дискусій та дебатів допомагає стимулювати студентів до виразу своїх думок, аргументації поглядів та аналізу альтернативних точок зору.

Використання сучасних технологій: Використання електронних ресурсів, відеоматеріалів та інтерактивних завдань дозволяє створити залучальне навчання, яке сприяє активності та самостійності студентів.

Формування міжособистісних взаємин: Групові проєкти та колективні завдання допомагають студентам розвивати навички співпраці, обміну думками та взаємодії. [79]

Стимулюючи студентів до активної участі, самостійного вивчення та аналізу, викладачі сприяють формуванню їхніх ціннісних підходів, включаючи критичне мислення, відповідальність та вміння аналізувати літературні та мовні аспекти з етичного та морального погляду. [50]

Стимулювання студентів до активної участі, самостійного вивчення та аналізу літературних та мовних явищ є важливим аспектом їхньої педагогічної

підготовки. Це сприяє розвитку їхнього критичного мислення, глибокого розуміння матеріалу та вмінню аналізувати цінності у цих областях.

Для досягнення цієї мети можна використовувати наступні підходи та методи:

Дискусії та обговорення: Організація дискусій на заняттях дозволяє студентам активно висловлювати свої думки, ділитися точками зору та аргументувати свої погляди. Це розвиває їхню здатність аналізувати різні погляди та дійти висновків.

Проектна робота: Завдання, що передбачають створення проєктів з аналізу літературних або мовних явищ, спонукають студентів до самостійного дослідження та глибокого розуміння теми.

Групові дослідження: Робота в групах дозволяє студентам об'єднати свої знання та дослідницькі навички для аналізу конкретних аспектів літературних або мовних явищ.

Використання кейсів: Проведення аналізу реальних ситуацій або кейсів сприяє розвитку аналітичних та рефлексивних навичок студентів.

Дослідницькі проєкти: Залучення студентів до проведення власних досліджень з обраної теми допомагає їм активно долучитися до процесу вивчення та аналізу.

Використання інтерактивних технологій: Використання віртуальних лекцій, онлайн-ресурсів та додатків сприяє створенню залучального навчального середовища та підвищує активність студентів.

Підтримка індивідуального підходу: Сприяння студентам у виборі тем для досліджень або аналізу відповідно до їхніх інтересів та цілей.

Ці підходи допомагають розвивати у студентів вміння самостійно мислити, аналізувати та робити обґрунтовані висновки, сприяючи формуванню ціннісних підходів до літературних та мовних явищ.

Впровадження елементів американської практики, таких як спостереження, викладання та аналіз уроків, може значно покращити процес підготовки

майбутніх учителів-філологів в Україні. Для цього можна застосовувати наступні підходи та методи:

Спостереження за уроками: Студенти можуть спостерігати за роботою досвідчених учителів на різних етапах уроку. Це допомагає зрозуміти практичний процес викладання, розкриває різноманітні методи та підходи до роботи з учнями.

Викладання на практиці: Студентам може бути надана можливість викладати деякі уроки під наглядом учителів-менторів. Це допомагає студентам випробувати свої навички та отримати конструктивний фідбек.

Аналіз уроків: Після викладання або спостереження за уроками, студенти можуть провести аналіз, визначити сильні та слабкі сторони та запропонувати можливі шляхи покращення.

Обговорення методів та підходів: Відкриті обговорення методів та підходів до викладання допомагають студентам зрозуміти різні підходи та вибрати найбільш ефективні.

Відображення на практиці: Студенти можуть розробити плани уроків, використовуючи підходи та методи з американської практики, і спробувати їх у реальних умовах.

Співпраця з вчителями-менторами: Важливо підтримувати зв'язок та співпрацю між студентами та досвідченими вчителями-менторами, щоб забезпечити планування та впровадження кращих практик.

Взаємний аналіз та фідбек: Студенти можуть обмінюватися враженнями та досвідом викладання, надавати одне одному фідбек та спільно шукати шляхи вдосконалення.

Впровадження цих елементів американської практики сприяє активній підготовці студентів-філологів до майбутньої професійної діяльності, розвиває їхні навички та сприяє формуванню ціннісних підходів до викладання.

Організація стажувань у школах є важливим елементом підготовки майбутніх учителів-філологів, оскільки вона надає студентам практичний досвід викладання та взаємодії з учнями.

Для ефективного організування стажувань можна застосовувати такі підходи та методи:

Планування стажувань: Стажування повинно бути систематично сплановане з урахуванням різних аспектів викладання та практичної роботи з учнями.

Вибір наставників: Важливо обрати досвідчених учителів-менторів, які зможуть надати студентам належний супровід та конструктивний фідбек під час стажування.

Конструктивний фідбек: Наставники повинні надавати студентам конструктивний фідбек щодо їхньої роботи, вказувати на сильні сторони та можливі напрямки покращення.

Співпраця з учителями-менторами: Важливо підтримувати зв'язок та взаємодію між студентами та наставниками, допомагаючи вирішувати труднощі та вдосконалювати підходи.

Спостереження та викладання: Студенти можуть спостерігати за роботою вчителів та практикувати викладання на різних етапах уроку.

Адаптація до реальних умов: Стажування повинно дозволити студентам, майбутнім учителям, вирішувати реальні педагогічні завдання та адаптуватися до шкільних умов.

Аналіз результатів: По завершенні стажування майбутні вчителі можуть провести аналіз своєї роботи та взаємодії з учнями, виявити досягнуті результати та визначити можливі напрямки розвитку.

Взаємодія з учнями: Стажування має включати активну взаємодію з учнями, сприяючи розвитку навичок роботи з різними віковими групами.

Використання інноваційних методів: Під час стажування можна впроваджувати інноваційні методи та підходи, які допоможуть зробити навчання цікавішим та ефективнішим.

Взаємодія з батьками: Студенти, майбутні вчителі, можуть брати участь у зустрічах з батьками, взаємодіяти з ними та отримувати їхній фідбек щодо своєї роботи з учнями.

Впровадження підходів до розвитку особистості студента, майбутнього вчителя, та аналізу власних цінностей та поглядів є важливим етапом в підготовці майбутніх вчителів-філологів.

Для досягнення цієї мети можна використовувати такі методи та підходи:

Рефлексія: Заохочувати студентів, майбутніх учителів, проводити рефлексію своєї роботи, аналізувати власні дії, рішення та їх вплив на навчання та розвиток учнів.

Портфоліо: Створення портфоліо, в якому студенти будуть збирати свої роботи, рефлексії, роздуми та власні досягнення.

Самооцінка: Вчити студентів, майбутніх учителів, аналізувати свої навички, здібності та погляди, оцінювати свої досягнення та визначати напрямки розвитку.

Групова діяльність: Залучати студентів, майбутніх учителів, до групових діяльностей, де вони зможуть обмінюватися поглядами, досвідом та спільно розв'язувати завдання.

Практичні завдання: Застосовувати практичні завдання, які дозволяють студентам застосовувати свої знання та цінності у реальних ситуаціях.

Дискусії та дебати: Організовувати дискусії та дебати з актуальних питань, що допомагають розкрити погляди майбутніх учителів та спільно з викладачем аналізувати їх.

Культурна екскурсія: Запропонувати студентам відвідати культурні події, музеї, виставки, що допомагають розширити горизонти та розвинути ціннісні орієнтації [9].

Кейс-студії: Вивчення реальних кейсів дозволяє студентам аналізувати складні ситуації та знаходити рішення на основі власних цінностей.

Менторство: Залучення досвідчених учителів-менторів, які допомагатимуть студентам розкривати власний потенціал та розвивати ціннісні орієнтації.

Літературні та філософські обґрунтування: Вивчення літературних творів, філософських текстів, які стимулюють думати про власні цінності та переконання.

Ці підходи сприяють розвитку глибокого розуміння себе, як майбутніх учителів та допомагають визначити власні ціннісні орієнтації, які в подальшому можна впроваджувати у педагогічну практику.

Сприяння саморефлексії та самоаналізу важливо для формування професійної ідентичності вчителя-філолога.

Це може бути досягнуто за допомогою таких методів та підходів:

Щоденник професійного зростання: Запрошувати студентів, майбутніх учителів, вести щоденник, в якому вони регулярно записують свої враження, думки, здобутки та роздуми після занять, стажувань та взаємодії з учнями різних вікових категорій.

Самооцінка та рефлексія: Встановити регулярні періоди для самооцінки власних досягнень, визначення слабких сторін та планування подальшого розвитку.

Групові обговорення: Організовувати групові обговорення та аналіз педагогічних ситуацій, де студенти можуть ділитися своїм досвідом та отримувати зворотний зв'язок.

Супровід вчителя-ментора: Залучити досвідченого вчителя-ментора, який буде надавати підтримку, допомогу та вказівки щодо саморефлексії та розвитку.

Аналіз кейсів: Вивчення педагогічних кейсів дозволяє студентам розглядати реальні ситуації та розвивати аналітичні навички.

Портфоліо професійного зростання: Створення портфоліо, де студенти зберігають свої роботи, враження та рефлексії, що допомагає відстежувати власний розвиток.

Ділова гра: Використання ділових ігор, де студенти, майбутні вчителі, зможуть відтворити педагогічні ситуації та знайти рішення на основі власної рефлексії.

Провідні запитання: Запрошувати студентів, майбутніх учителів, думати над провідними запитаннями про свою професійну роль, цінності та місце в педагогічній спільноті.

Педагогічні поради: Давати студентам можливість отримувати педагогічні поради та відгуки від викладачів та колег.

Опорна група: Створити опорну групу, де студенти будуть підтримувати один одного у процесі саморефлексії та розвитку.

Ці підходи допомагають студентам усвідомити власні цінності, погляди та роль в педагогічному процесі, сприяючи формуванню стійкої професійної ідентичності.

Впровадження сучасних технологій у навчальний процес є ключовим чинником для підвищення залученості та інтерактивності навчання студентів, майбутніх учителів.

Це може бути досягнуто за допомогою наступних методів та підходів:

Віртуальні навчальні середовища: Використання платформ для навчання онлайн дозволяє студентам здійснювати самостійне вивчення, взаємодію з матеріалами та отримання зворотного зв'язку.

Інтерактивні відео- та мультимедійні матеріали: Створення відео-уроків, інтерактивних презентацій та мультимедійних матеріалів допомагає зробити навчання цікавішим та більш змістовним [12].

Віртуальні лабораторії та симуляції: Використання віртуальних лабораторій дозволяє студентам, майбутнім учителям, проводити дослідження та експерименти без необхідності наявності фізичного обладнання.

Мобільні додатки та платформи: Розробка навчальних додатків та платформ для смартфонів та планшетів дозволяє студентам навчатися в будь-який час та з будь-якого місця.

Віртуальні екскурсії та подорожі: Використання віртуальної реальності для організації віртуальних екскурсій робить навчання більш захопливим та реалістичним.

Ігрові підходи: Використання ігрових платформ та інтерактивних ігор допомагає залучити студентів, майбутніх учителів, до навчання через цікавий та інноваційний підхід.

Соціальні мережі та форуми: Створення онлайн-спільнот та форумів для обговорення матеріалів та спілкування з однокурсниками, майбутніми колегами та викладачами.

Віртуальні гостьові лекції: Організація віртуальних гостьових лекцій від відомих фахівців та практикуючих вчителів допомагає розширити горизонти та надати практичні поради.

Системи онлайн-тестування та оцінювання: Використання онлайн-тестів та платформ для оцінювання дозволяє студентам самостійно перевіряти свої знання та вміння.

Відкрите навчання: Впровадження підходів до відкритого навчання, таких як масові відкриті онлайн-курси (MOOCs), дозволяє студентам вивчати нові предмети та розвивати навички на власний розсуд.

Ці підходи допомагають створити динамічне та залучальне навчальне середовище, сприяючи активному залученню студентів до навчання та розвитку їхніх інтерактивних навичок [74].

Використання онлайн-ресурсів, віртуальних платформ та комунікаційних засобів стає все більш важливим для підтримки навчання та забезпечення ефективної взаємодії між студентами та викладачами.

Ось деякі засоби та методи, які можуть бути використані для цього:

Електронні навчальні платформи: Онлайн-платформи, такі як Moodle, Blackboard або Google Classroom, дозволяють викладачам розміщувати матеріали, завдання та тести для студентів, а також взаємодіяти з ними через форуми та обговорення.

Відео-лекції та вебіари: Використання відеоматеріалів, записів лекцій та вебінарів допомагає студентам, майбутнім учителям, вивчати матеріал у зручний для них час та темп.

Електронні підручники та ресурси: Використання електронних підручників, наукових статей та інших ресурсів допомагає студентам швидко знаходити необхідну інформацію.

Онлайн-тести та опитування: Використання онлайн-тестів та опитувань дозволяє викладачам перевіряти рівень засвоєння матеріалу та отримувати зворотний зв'язок від студентів.

Віртуальні лабораторії та симуляції: Використання віртуальних середовищ для проведення лабораторних робіт та симуляцій допомагає студентам розуміти складні концепції та процеси.

Соціальні мережі та форуми: Створення спільнот та форумів на платформах соціальних мереж дозволяє студентам обговорювати матеріал, ділитися ідеями та взаємодіяти з викладачами.

Онлайн-менторство та консультування: Використання онлайн-комунікації дозволяє студентам отримувати консультації та підтримку від викладачів навіть за межами аудиторії [49].

Спільна робота над проєктами: Використання колективних платформ для роботи над проєктами дозволяє студентам співпрацювати між собою та обмінюватися ідеями.

Віртуальні екскурсії та подорожі: Використання віртуальної реальності для організації віртуальних екскурсій робить навчання більш захопливим та інноваційним.

Адаптація до мобільних платформ: Розробка мобільних додатків та платформ для навчання дозволяє студентам навчатися в будь-який час та з будь-якого пристрою.

Ці підходи сприяють активному навчанню, співпраці між студентами та викладачами, а також допомагають адаптувати навчальний процес до сучасних технологічних реалій.

Забезпечення професійного розвитку вчителів-філологів є важливим аспектом підготовки висококваліфікованих педагогів.

Для цього можуть бути використані різноманітні підходи та методи:

Постійне навчання та самоосвіта: Забезпечення вчителів-філологів можливістю постійно навчатися, вдосконалювати свої знання та навички, а також самостійно вивчати нові методики та підходи.

Семінари та тренінги: Організація семінарів, тренінгів та майстер-класів з провідними фахівцями допомагає вчителям-філологам ознайомитися зі сучасними підходами та методиками.

Науково-дослідницька діяльність: Залучення вчителів-філологів до науково-дослідницької роботи допомагає їм розвивати аналітичні та дослідницькі навички.

Обмін досвідом: Організація обмінів досвідом між викладачами-філологами, як внутрішньо університетською, так і з іншими навчальними закладами, сприяє спільному навчанню учителів.

Використання менторства: Створення системи менторства, де досвідчені вчителі-філологи допомагають новачкам адаптуватися та розвиватися.

Участь у проєктах: Залучення майбутніх учителів-філологів до участі у проєктах з впровадження нових підходів та технологій у навчальний процес сприяє їхньому професійному розвитку.

Онлайн-курси та вебінари: Використання онлайн-курсів та вебінарів дозволяє вчителям-філологам навчатися та підвищувати свій рівень незалежно від місця та часу.

Взаємна рефлексія: Організація взаємної рефлексії та обговорення уроків допомагає майбутнім вчителям-філологам вдосконалювати свою педагогічну практику.

Забезпечення професійного розвитку вчителів-філологів сприяє підвищенню якості навчання та виховання, а також розвитку педагогічної науки та практики.

2.3. Шляхи використання прогресивного досвіду США у вітчизняній практиці

У впровадженні прогресивного досвіду Сполучених Штатів Америки в українську практику навчання викладачів-філологів відіграє важливу роль.

Внести цей вплив можна через осмислення передових методик та педагогічних стратегій, які акцентують на розвитку критичного мислення та творчих здібностей студентів. Особлива увага в Америці приділяється формуванню етичних норм та цінностей серед майбутніх викладачів. Також, важливим елементом є використання інтерактивних методів навчання, які стимулюють активну участь студентів та розвивають їхні мовленнєві навички.

Професійна підготовка викладачів-філологів може також базуватися на адаптації американських педагогічних програм під вимоги освіти нашої країни.

Це може включати в себе обмін досвідом, стажування викладачів у провідних американських університетах, а також спільні проєкти та програми між українськими та американськими ВНЗ [81].

Важливим аспектом є інтеграція сучасних технологій у навчальний процес, адже ми живемо у часи, коли багато студентів вимушені навчатися онлайн.

Використання онлайн-ресурсів та інтерактивних платформ, що дозволяють створити динамічне та інноваційне середовище для вивчення мов та літератури може допомогти кар'єрному зростанню майбутнього викладача-філолога, адже він зможе працювати не тільки офлайн, але також і онлайн, використовуючи при цьому нові програми та інтернет-ресурси. Такий підхід сприяє розвитку цифрової грамотності та підготовці викладачів до викликів сучасної освітньої парадигми.

Інтеграція сучасних технологій у навчальний процес вчителів-філологів відіграє ключову роль у поліпшенні якості освіти та підготовки майбутніх педагогів. Додаткова взаємодія з технологіями може вплинути на різні аспекти професійної підготовки. Використання електронних підручників, онлайн-

бібліотек та ресурсів мережі Інтернет може надати студентам широкий доступ до актуальної інформації, допомагаючи їм більш ефективно оволодівати знаннями.

Застосування інтерактивних платформ, відеоконференцій та віртуальних лекцій робить навчальний процес цікавішим та сприяє взаємодії. Студенти можуть активно спілкуватися, обговорювати матеріал, спільно розв'язувати завдання та долучатися до професійних дискусій.

Самостійне навчання передбачає використання відео-уроків, онлайн-курсів та інших електронних ресурсів може сприяти самостійному вивченню студентами додаткового матеріалу. Це дозволяє адаптувати навчання до індивідуальних потреб та темпу студента.

Використання спеціалізованих програм.

Навчальні програми, що спеціалізуються на розвитку педагогічних навичок через використання технологій, можуть допомогти студентам покращити вміння використовувати сучасні інструменти у навчальному процесі, це також може стимулювати студентів до розробки нових методик викладання, створення електронних матеріалів та розробки педагогічних проєктів, що сприяє розвитку їхньої креативності та інноваційності.

Оцінка та моніторинг здійснюються за допомогою електронних платформ для подання домашніх завдань, онлайн-тестування. Автоматизовані системи оцінювання можуть полегшити процес контролю знань та навичок студентів. Викладачі мають можливість перевіряти роботи студентів через такі програми як наприклад Google Classroom.

Інтеграція технологій у навчання вчителів-філологів може сприяти створенню більш ефективного, динамічного та адаптивного освітнього середовища, що відповідає вимогам сучасності та забезпечує підготовку висококваліфікованих педагогів [19].

Інтеграція технологій в навчання представлена в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Інтеграція Технологій в Навчання

Аспект	США	Україна
Доступ до ресурсів	Велика кількість онлайн-ресурсів, електронних підручників та бібліотек	Зростаючий доступ до електронних ресурсів, акцент на розширення доступу до актуальної інформації
Інтерактивність	Використання віртуальних платформ для обговорення та співпраці	Поступове впровадження інтерактивних методів, акцент на взаємодію та обговорення
Самостійне вивчення	Застосування онлайн-курсів, відео-уроків для самонавчання	Використання додаткових онлайн-ресурсів для самостійного опрацювання матеріалу
Спеціалізовані програми	Програми для розвитку педагогічних навичок за допомогою технологій	Розвиток програм, спрямованих на інтеграцію технологій у навчальний процес
Оцінка та моніторинг	Онлайн-системи для здачі завдань та тестувань	Впровадження онлайн-формату для подачі завдань та тестувань
Розвиток креативності	Сприяння розробці педагогічних проєктів та інноваційних методик	Підтримка створення педагогічних інновацій за допомогою технологій

Продовження таблиці 2.6

Інтердисциплінарність	Застосування технологій для поєднання різних дисциплін	Акцент на інтеграцію технологій для сприяння вивченню різних аспектів предмету
Професійний розвиток	Віртуальні платформи для навчання педагогічних навичок	Розробка онлайн-курсів для підвищення кваліфікації вчителів-філологів
Адаптація до реалій	Використання технологій для адаптації до змін в освітньому середовищі	Застосування технологій для адаптації до викликів сучасності
Взаємодія	Здійснення співпраці та комунікації через електронні засоби	Збільшення можливостей для взаємодії та спілкування в онлайн-середовищі

[<https://www.mba-magistratura.com/master/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97/usa>]

Ця таблиця демонструє різні аспекти інтеграції технологій у навчання майбутніх учителів-філологів у США та Україні.

США використовує віртуальні платформи для активного обговорення та співпраці, активно використовуються онлайн-курси та відео-уроки для самонавчання студентів, адже в них є широкий доступ до багатьох онлайн-ресурсів, підручників та бібліотек.

Розвиток міжнародного партнерства є важливим аспектом в підготовці вчителів-філологів як у США, так і в Україні. Міжнародне партнерство сприяє

обміну досвідом, культурному розмаїттю та впровадженню новітніх підходів у навчання.

Порівняння ролі міжнародного партнерства у підготовці вчителів-філологів у обох країнах представлено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Розвиток міжнародного партнерства

Аспект	США	Україна
Обмін досвідом	Активний обмін досвідом та інноваціями з іншими країнами	Впровадження передового педагогічного досвіду з-за кордону
Міжнародні проекти	Участь у міжнародних освітніх програмах та проектах	Розвиток співпраці з іншими країнами через обмін студентами та педагогами
Взаємний обмін	Проведення стажувань та навчання за кордоном	Організація обміну та співпраці з партнерськими університетами
Культурна різноманітність	Врахування культурних аспектів у навчанні	Впровадження міжкультурної педагогіки та обміну культурним досвідом
Мовний обмін	Програми мовного обміну та навчання іноземних мов	Розвиток мовного спілкування та вивчення іноземних мов
Підтримка мобільності	Сприяння міжнародній мобільності студентів та вчителів	Розробка програм для студентської та педагогічної мобільності
Спільні наукові проекти	Проведення спільних наукових досліджень та проектів	Розробка спільних наукових програм та обмін дослідницьким досвідом

Продовження таблиці 2.7

Взаємний розвиток	Обмін ідеями та практиками для покращення системи освіти	Співпраця для підвищення якості навчального процесу та педагогічної практики
Культурна освіта	Залучення студентів до культурного обміну та взаєморозуміння	Відкритість до культурного розмаїття та поглиблення культурних знань

<https://www.mastersportal.com/study-options/268910670/international-relations-ukraine.html>

Ця таблиця демонструє різні аспекти та ролі міжнародного партнерства у підготовці вчителів-філологів у США та Україні.

Розвиток професійних мереж є важливим аспектом у підготовці вчителів-філологів як у США, так і в Україні. Професійні мережі сприяють обміну знаннями, досвідом та найкращими практиками у галузі освіти.

Ось порівняння ролі професійних мереж у підготовці вчителів-філологів у двох країнах:

У США вчителі мають можливість об'єднуватися у професійні організації, які надають доступ до різноманітних ресурсів та педагогічних матеріалів.

Онлайн-форуми та платформи дозволяють вчителям обговорювати теми, ділитися ідеями та розв'язаннями педагогічних завдань.

Лекторії, семінари та вебінари проводяться в рамках професійних мереж для обміну знаннями та актуальними методиками [17].

В Україні вчителі можуть вступати у професійні об'єднання, які забезпечують підтримку, навчання та обмін досвідом.

Регулярні конференції, семінари та тренінги допомагають педагогам вдосконалювати свої навички та ділитися знаннями з колегами.

Використання соціальних мереж та онлайн-платформ розширює можливості спілкування та співпраці між вчителями.

Однак незалежно від країни, професійні мережі є невід'ємною частиною розвитку вчителів-філологів. Вони створюють платформу для обміну ідеями, навчальними матеріалами та педагогічним досвідом, сприяючи підвищенню професійного рівня педагогів і покращенню якості освіти.

Розвиток інноваційних підходів до навчання є однією з ключових складових професійної підготовки вчителів-філологів як у США, так і в Україні.

Інновації у педагогічному процесі сприяють покращенню результатів навчання та розвитку студентів.

Ось як цей процес реалізовується в обох країнах:

Вчителі в США використовують інноваційні методи та технології, такі як інтерактивні програми, віртуальні реалізації та гейміфікація, щоб зробити навчання більш захоплюючим та результативним.

Розвиток проєктних завдань, колаборативне навчання та рольові ігри сприяють розвитку творчих та аналітичних здібностей студентів.

Ініціативи з впровадження STEM-освіти (наука, технології, інженерія та математика) підтримують практичний підхід до навчання та сприяють розвитку критичного мислення.

Україна:

Використання інтерактивних дошок, онлайн-платформ та веб-ресурсів допомагає зробити навчальний процес більш цікавим та захопливим для студентів.

Організація творчих проєктів, відкритих лекцій та дискусій сприяє розвитку критичного та аналітичного мислення у майбутніх учителів-філологів.

Постійне оновлення навчальних програм та впровадження нових методик допомагає адаптувати освітній процес до сучасних вимог.

Впровадження інноваційних підходів до навчання сприяє активному залученню студентів до навчального процесу, розвитку їхніх творчих здібностей та підготовці до сучасних викликів суспільства [49].

Розвиток міжнародного партнерства виявляється ключовим елементом у підготовці вчителів обох країн, сприяючи обміну досвідом, культурному розмаїттю та впровадженню новітніх підходів у навчання.

США робить акцент на активному обміні досвідом та участі у міжнародних освітніх програмах та проектах. З іншого боку, в Україні основний акцент приділяється впровадженню передового педагогічного досвіду з-за кордону та співпраці через обмін студентами та педагогами.

Важливою частиною підготовки майбутніх вчителів-філологів є розвиток професійних мереж, які надають можливість обміну знаннями та досвідом. У обох країнах це досягається через активне участь у професійних організаціях, онлайн-форумах та регулярних конференціях.

Розвиток інноваційних підходів до навчання це ще один важливий аспект у підготовці вчителів-філологів в обох країнах. У цьому контексті важливою рисою є використання сучасних технологій та інтерактивних методів для залучення студентів та підготовці їх до викликів сучасного суспільства.

Не дивлячись на різницю в підходах, обидві країни активно працюють над розвитком учителів-філологів, використовуючи інноваційні методи навчання. Це сприяє підготовці висококваліфікованих педагогів, готових до викликів сучасного освітнього середовища та змін.

ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ

Університетська освіта у США має великий вплив на формування моральних цінностей майбутніх учителів-філологів.

Педагогічні технології, які застосовані в американських університетах, спрямовані на розвиток основних морально-етичних якостей майбутніх педагогів. Серед них інтерактивні методи та практичні завдання які акцентують увагу на соціальній відповідальності. Застосування цих технологій створює умови для формування вчителями-філологами не лише професійних, а й моральних цінностей.

Шляхи використання прогресивного досвіду США в українській практиці можуть полягати в адаптації педагогічних технологій, врахуванні контексту та спільному навчанні. Такий обмін досвідом сприяє підвищенню стандартів вихованню майбутніх вчителів-філологів, готових до викликів та сучасних соціокультурних стандартів. Основні тенденції та характеристики морально-ціннісного розвитку студентів-філологів у США та Україні вказує на значущий вплив вищої освіти на формування моральних цінностей та світогляду майбутніх учителів.

У США студенти виявляють різноманітність цінностей, що відображає багатогранність культурного спадку. Їхня толерантність та громадянська активність є важливими аспектами морального розвитку. В обох країнах, університетська освіта грає велику роль у формуванні цих цінностей. Українські студенти високо цінують сімейні цінності, патріотизм, гуманітарні науки, взаємоповагу та виявляють бажання приймати активну громадянську позицію. Вони знають, що таке Емпатія і підтримують у навчанні один одного.

Українські та американські студенти проявляють готовність до взаємодії та толерантності до різноманітності. Українська молодь визначається високою моральністю та цінностями, зокрема в контексті останніх суспільно-політичних

змін. Дослідження підтверджує, що освіта в Україні та США впливає на формування моральної свідомості та розвиток громадянської позиції у студентів-філологів.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

В цьому дослідженні було здійснено аналіз процесу підготовки майбутніх вчителів-філологів у США. Зокрема, увага зосереджувалася на формуванні морально-ціннісних орієнтацій та педагогічних навичок майбутніх учителів-філологів.

Результати показали, що й Америка й Україна мають спільні і відмінні підходи до підготовки майбутніх учителів, які відображаються у різноманітних аспектах, таких як навчальні програми, методи та технології, підтримка студентів та сприяння їхньому особистісному розвитку.

У той час як у США, активно застосовуються інтердисциплінарні підходи до стимулювання критичного мислення та практичної діяльності, що допомагає студентам отримати широкий спектр навичок та глибоке розуміння навчального матеріалу.

Багато університетів та педагогічних коледжів включають в свої програми з підготовки майбутніх учителів курси з етики та моральності. Студенти мають можливість брати участь у програмах професійного розвитку, які акцентують на моральних та ціннісних аспектах. Студентам, майбутнім учителям, надається підтримка та ресурси для вирішення етичних дилем, які можуть виникнути в їхній професійній діяльності.

Україна, спираючись на свою багату культурну спадщину, акцентує увагу на глибокому вивченні мовознавчих та літературних дисциплін, що сприяє розвитку особистості майбутнього вчителя та формуванню його морально-ціннісних підходів.

Важливим аспектом у підготовці майбутніх учителів-філологів є використання інноваційних методів навчання, що підтримують активну участь студентів, розвиток їхньої творчості та сприяють формуванню ціннісних орієнтацій. Впровадження технологій та онлайн-ресурсів забезпечує нові можливості для вивчення та взаємодії, надаючи студентам можливість розвивати власні здібності та навички.

Залучення до практичної діяльності, спостереження та взаємодії з реальними учнями, класами важливо для формування педагогічного досвіду та рефлексивної практики. Міжнародні партнерства та професійні мережі сприяють обміну знаннями та досвідом, що підвищує якість підготовки майбутніх учителів.

У підсумку, здобуті дані свідчать про необхідність поєднання унікальних аспектів американської системи освіти для творчого використання прогресивних елементів у практику вітчизняної системи підготовки. Забезпечення глибокого та цілісного особистісного розвитку майбутніх учителів-філологів, які зможуть ефективно працювати у сучасному освітньому середовищі та впроваджувати ефективні підходи у свою професійну практику.

Подальший розвиток професійної підготовки вчителів-філологів в Україні може ґрунтуватися на впровадженні кращих практик з американської системи освіти. Інтеграція технологій у навчальний процес сприятиме залученню студентів та забезпечить динамічне та цікаве навчання. Співпраця з міжнародними партнерами та розвиток професійних мереж допоможе майбутнім учителям-філологам обмінюватися досвідом та здобувати нові знання для вдосконалення своєї роботи.

Важливим кроком є впровадження інноваційних підходів до навчання, які спонукатимуть студентів до активної участі, самостійного вивчення та критичного аналізу матеріалу. Перспективним є також забезпечення студентів можливістю більш глибокого аналізу власних цінностей, поглядів та моральних орієнтацій, що сприятиме формуванню більш осмислених підходів до педагогічної діяльності.

Заохочуючи саморефлексію, самоаналіз та розвиток професійної ідентичності майбутніх учителів-філологів, можливою є підготовка фахівців, які не лише мають глибокі знання у своїй галузі, але й прагнуть до постійного удосконалення та розвитку

Завдяки спільним ініціативам та застосуванню передових методів, українські вчителі-філологи можуть наблизити свою підготовку до

американського стандарту, підвищити якість своєї роботи та позитивно вплинути на розвиток освітньої системи в Україні. Цей взаємний обмін досвідом та знаннями може стати справжнім чинником для змін у сфері підготовки вчителів-філологів та сприяти формуванню високоякісної освіти національного та міжнародного рівня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко, С. В. (2015). Ціннісні орієнтації майбутніх вчителів та їх формування у навчально-виховному процесі педагогічного університету. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*, 6, 109-115.
2. Зозуля, Н. В. (2018). Вплив інноваційних технологій на формування ціннісних орієнтацій майбутніх учителів-філологів. *Вища освіта України*, 1, 84-88.
3. Кремень, В. Г. (2014). Теорія і практика підготовки вчителів: педагогічний аспект. *Педагогічний процес: теорія і практика*, 1, 14-23.
4. Мельничук, В. І. (2009). *Сутність та структура підготовки вчителів*: монографія. Київ: Педагогічна думка.
5. Петренко, В. (1998). *Філософія освіти*: підручник. Київ: Центр навчальної літератури.
6. Подолінська, Т. В. (2002). *Дидактика*: навчальний посібник. Київ: Літера ЛТД.
7. Пономарьова, О. (2019). Вплив педагогічної практики на морально-ціннісний розвиток студентів педагогічних університетів. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*, 38, 134-143.
8. Смоляр, О. О. (2020). Формування ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів у контексті сучасних викликів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*, 43, 41-43
9. Шамова, В. А. (2015). Ціннісні орієнтації майбутніх учителів-філологів та шляхи їх формування. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*, 45, 263-270.
10. Шинкарук, Л. І. (2017). Формування ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів. *Педагогіка і психологія: від теорії до практики*, 1(32), 87-91.
11. Шинкарук, Л. І. (2001). *Основи педагогічної майстерності*: навчальний посібник Київ: Генеза, 2001.

12. Червінська, Л.В. (2006). Теорія і практика педагогічної майстерності Київ: Літера.
13. Lickona, Th. (2004). *Character Matters: How to Help Our Children Develop Good Judgment, Integrity, and Other Essential Virtues*. New York: A Touchstone Book.
14. Donna, K. Crawford, & Richard J. Bodine. (2006). *Conflict Resolution Education: A Guide to Implementing Programs in Schools, Youth-Serving Organizations, and Community and Juvenile Justice Settings*. Forest Grove: University Press of the Pacific
15. Johnson, David W. & Johnson, Roger T. (1979). Conflict Resolution in the Classroom: Research on Teachers. *Understanding and Practice*, 1979, 88-103. DOI:10.2307/1169926
16. Fink, L. Dee (2003). *Creating Significant Learning Experiences: An Integrated Approach to Designing College Courses*. Oklahoma: Wiley
17. Gatto, John Taylor (1991). *Dumbing Us Down: The Hidden Curriculum of Compulsory Schooling*. Gabriola: New Society Publishers
18. Lickona, Th. (1992). *Educating for Character: How Our Schools Can Teach Respect and Responsibility*. New York: Bantam Books.
19. Bean, John C. & Melzer D. (2021). *Engaging Ideas: The Professor's Guide to Integrating Writing, Critical Thinking, and Active Learning in the Classroom*. (3rd Edition). San Francisco: Jossey-Bass ISBN: 978-1-119-70540-6
20. Deresiewicz, W. (2014). *Excellent Sheep: The Miseducation of the American Elite and the Way to a Meaningful Life*. New York: Free Press
21. Chambliss, Daniel F. & Christopher G. Takacs (2014). *How College Works*. Harvard: Harvard University Press ISBN: 9780674049024
22. Lightbown, P. M. & Spada N. (2013). *How Languages Are Learned*. (4rd Edition). Oxford: Oxford University Press. ISBN: 978 0 19 4541268

23. Ambrose, Susan A. & Michael W. Bridges, & Michele DiPietro. (2010). *How Learning Works: Seven Research-Based Principles for Smart Teaching*. San Francisco: Jossey-Bass. ISBN: 978-0-470-48410-4 (cloth)
24. Weimer, M. (2002). *Learner-Centered Teaching: Five Key Changes to Practice*. (3rd Edition). San Francisco: Jossey-Bass. ISBN 0-7879-5646-5
25. Ritchhart, Ron, & Church Mark, & Morrison Karin. (2011). *Making Thinking Visible: How to Promote Engagement, Understanding, and Independence for All Learners*. Harvard: Harvard University Press ISBN: 978-0470915516
26. Carr, D. & Steutel J. (1999). *Moral Education: A Handbook*. New York: Routledge. ISBN: 1138866717
27. Nathan, R. (2006). *My Freshman Year: What a Professor Learned by Becoming a Student*. Ithaca&London: Cornell University Press.
28. Freire, P. (1972). *Pedagogy of the Oppressed*. New York: Continuum. ISBN 0-8264-1276-9
29. Ravitch, D. (2014). *Reign of Error: The Hoax of the Privatization Movement and the Danger to America's Public Schools*. New York: Alfred A. Knopf
30. Kozol, J. (1991). *Savage Inequalities: Children in America's Schools*. New York: Crown. ISBN 0-06-097499-0
31. Lang, James M. (2016). *Small Teaching: Everyday Lessons from the Science of Learning*. San Francisco: Jossey-Bass.
32. Lemov, D. *Teach Like a Champion 2.0: 62 Techniques that Put Students on the Path to College*. (2rd Edition). San Francisco: Jossey-Bass.
33. Brown, D. (1986). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. London: Longman.
34. Adams, M., & Bell Lee Anne, & Griffin Pat (1997). *Teaching for Diversity and Social Justice*. New York: Routledge.
35. Hooks, B. (1994). *Teaching to Transgress: Education as the Practice of Freedom*. New York: Routledge.

36. Huston, Th. (2009). *Teaching What You Don't Know*. Harvard: Harvard University Press ISBN 9780674066175
37. Lickona, Th. (1991). *Teaching for Character: How Our Schools Can Teach Respect and Responsibility*. New York: Bantam Books.
38. Marzano, Robert J. (2007). *The Art and Science of Teaching*. Alexandria: Marzano-Center. ISBN-978-1-4166-0571-3
39. Marzano, Robert J. (2004). *The Art and Science of Teaching*. Alexandria: Marzano-Center.
40. Cope, A., & Whittaker A., & Woodman D. (2014). *The Art of Being a Brilliant Teenager*. John Wiley & Sons. ISBN: 978-0-857-08577-1
41. Aguilar, E. (2013). *The Art of Coaching: Effective Strategies for School Transformation*. San Francisco: Jossey-Bass.
42. Salaberry R. & Lafford Barbara A. *The Art of Teaching Foreign Languages*. Washington: Georgetown University Press ISBN: 978-158901133
43. McCormick, L. (1994). *The Art of Teaching Writing*. London: Heinemann educational books
44. Miller, D. (2009). *The Book Whisperer: Awakening the Inner Reader in Every Child*. Hoboken: John Wiley & Sons
45. Powell, A. (2009). *The Cornerstone: Classroom Management That Makes Teaching More Effective, Efficient, and Enjoyable*. Due Season Press and Educational Services
46. Parker, J. Palmer (2009). *The Courage to Teach: Exploring the Inner Landscape of a Teacher's Life*. San Francisco: Jossey-Bass.
47. Ravitch, D. (2011). *The Death and Life of the Great American School System: How Testing and Choice Are Undermining Education*. New York: Basic Books
48. Robinson, Ken. (2009). *The Element: How Finding Your Passion Changes Everything*. London: Penguin Books

48. Wong, H. K. & Wong R.T. (1997). *The First Days of School: How to Be an Effective Teacher*. Retrieved from: <https://kaylakaras.weebly.com/uploads/5/2/9/5/5295275/honors.pdf>
49. Bradbury-Haehl Nora & McGarvey Bill. (2016). *The Freshman Survival Guide: Soulful Advice for Studying, Socializing, and Everything In Between*. New York: Center Street.
50. Steinberg, J. (2002). *The Gatekeepers: Inside the Admissions Process of a Premier College*. London: Penguin Books
51. Moore, Alex. (2004). *The Good Teacher: Dominant Discourses in Teacher Education*. New York: Routledge. ISBN: 9780415335652
52. Gertner, Jon. (2012). *The Idea Factory: Bell Labs and the Great Age of American Innovation*. London: Penguin Books
53. Filene, Peter. (2005). *The Joy of Teaching: A Practical Guide for New College Instructors*". Chapel Hill: University of North Carolina Press
54. Burant, Terry, & Christensen, Linda & Dawson, Kelley (2019). *The New Teacher Book: Finding Purpose, Balance, and Hope During Your First Years in the Classroom*. Milwaukee: Rethinking Schools
55. Khan, Salman. (2002). *The One World Schoolhouse: Education Reimagined*. New York: Hachette Book Group
56. Schön, Donald A. (1983). *The Reflective Practitioner: How Professionals Think In Action*. New York: Routledge. ISBN: 978-1-85742-319-8
57. Brookfield Stephen D. (1990). *The Skillful Teacher: On Technique, Trust, and Responsiveness in the Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.
58. Ripley A. (2014). *The Smartest Kids in the World: And How They Got That Way*. New York: Simon & Schuster.
59. Gorski Paul (2011). C. *The Teacher's Role in the Moral Development of Students*. New York: Teachers College Press. ISBN: 978-0807758793

60. Felten, P., & Gardner John N., & Schroeder Charles C. (2016). *The Undergraduate Experience: Focusing Institutions on What Matters*. San Francisco: Jossey-Bass. ISBN: 978-1119050742
61. Banner James M. Jr. & Cannon Harold C. (1997). *The Elements of Teaching*. New Haven: Yale University Press. ISBN: 9780300078558
62. Wiggins, G., & McTighe J. (1998). *Understanding by Design*. New Jersey: Pearson.
63. Kumaravadivelu, B. (2005). *Understanding Language Teaching: From Method to Post-Method*. New York: Routledge.
64. Hattie, John (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. New York: Routledge. ISBN: 9780415690157.
65. Bain, Ken (2004). *What the Best College Teachers Do*. Harvard: Harvard University Press. ISBN: 9780674013254.
66. Bruni F. (2015). *Where You Go Is Not Who You'll Be: An Antidote to the College Admissions Mania*. New York: Grand Central Publishing.
67. Bain, Ken (2004). *What the Best College Teachers Do*. Harvard: Harvard University Press. ISBN: 9780674013254.
68. Eng N. (2017). *Teaching College: The Ultimate Guide to Lecturing, Presenting, and Engaging Students*. Retrieved from: https://academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1368&context=cc_pubs
69. Zull, James E. (2002). *The Art of Changing the Brain: Enriching Teaching by Exploring the Biology of Learning*. New York: Routledge. ISBN: 9781579220549
70. Chamberlain, William M. (2005). *The Critical Advantage: Developing Critical Thinking Skills in School*. Harvard: Harvard University Press. ISBN:978-1682530573
71. Schön, Donald A. (1983). *The Reflective Practitioner: How Professionals Think In Action*. New York: Routledge. ISBN: 978-1-85742-319-8

72. Saphier J. (2002). *The Skilled Teacher: Building Your Teaching Skills*. Research for Better Teaching ISBN: 978-1886822108
73. Mooney, Carol Garhart (2012). *Theories of Childhood: An Introduction to Dewey, Montessori, Erikson, Piaget & Vygotsky*. Yorkton: Redleaf Press
74. Ayers, W. & Alexander-Tanner R., & Hagopian J. (2010). *To Teach: The Journey, in Comics*. Harvard: Harvard University Press.
75. Aubrey, Karl (2013). *Understanding and Using Educational Theories*. New York: SAGE Publications Ltd.
76. Hattie, John (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. New York: Routledge.
77. Bain, Ken (2012). *What the Best College Students Do*. Harvard: Harvard University Press.
78. Willingham, Daniel T. (2009). *Why Don't Students Like School?: A Cognitive Scientist Answers Questions About How the Mind Works and What It Means for the Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass ISBN: 978-1119715665
79. Olson, Kirsten (2009). *Wounded by School: Recapturing the Joy in Learning and Standing Up to Old School Culture*. Harvard: Harvard University Press. ISBN: 978-0807749555
80. Khan, Salman. (2017). *You Can Learn Anything: The Khan Academy's World-Changing Guide to Learning*. New York: Hachette Book Group